

Antica Debeljak, predsednica VIR

Bojan Hribar, sekretar VIR

Skupščina Sindikata vzgojne, izobraževalne in raziskovalne dejavnosti Slovenije (Sindikata VIR) je ta torek izvolila novo vodstvo. Nova predsednica sindikata je Antica Debeljak iz Vrtača Šentvid, sekretar je še naprej Bojan Hribar. V nadzorni odbor pa so izvoljeni: Inka Jazbinšek, Bojan Kramar in Divna Obrenovič. Novo vodstvo sindikata si je za prvi cilj zastavilo uspešna pogajanja o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe.

Več na strani 3 in 4

Kandidati za vodilne funkcije v Sindikatu delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije se predstavljajo (strani 6 in 7)

Do spremembe je prišlo tudi v vrhu Sindikata delavcev trgovine Slovenije. Na njegovi skupščini to sredo je bil za novega predsednika izvoljen Franci Lavrač iz Maximarketa v Ljubljani. Nova je tudi podpredsednica, in sicer Nevenka Knapič iz Hmezada Agrine Celje.

Prva naloga novega vodstva bo priprava novega statuta sindikata, ki naj bi bil v šestih mesecih sprejet na izredni skupščini.

Poročilo na straneh 4 in 5

Franci Lavrač, predsednik Sindikata delavcev trgovine Slovenije

Stavka delavcev v zdravstvu dokončno odpovedana

Kot nam je povedal Erih Šerbec, predsednik sindikata, je stavka delavcev zdravstva dokončno odpovedana. Predstavniki pogajalcev naj bi ta četrtek podpisali listine, ki bodo po zdravnikih in medicinskih sestrah tudi drugim delavcem v zdravstvu omogočile povečanje plač. Najmanj bodo dobili zaposleni z nizko izobrazbo, precej več pa visoko izobraženi.

Souprava je orodje menedžerjev, je v pogovoru povedal Andrej Lubej, delavski direktor Cinkarne Celje

Stran 11

Za delavke iz Moravč v Rašici ni več dela

Rašica je svoj obrat v Moravčah zaprla že aprila letos in večino delavk razporedila na čakanje. Prejšnji teden so delavke prejele poziv, naj se 26. oktobra ob 6. uri javijo na delo v Rašici v Gameljah.

Delavke bi po dolgem čakanju na delo v Gameljne rade odšle, če bi jim vodstvo Rašice zagotovilo prevoz na delo in z dela, tako kot je zapisano v sklepkih o razporeditvah na delo v Gameljne, vendar je vodstvo Rašice očitno zavestno "spregledalo" svojo obvezo.

Delavke, povezane v sindikat, so se po prejemu pozivov na delo v Gameljnah organizirale in začele iskati možnost za sporazumno uveljavitev svojih pravic. Vodstvo Rašice so kar dvakrat pov-

abile na sestanek v Moravče. Ker vodstvo v Moravče ni prišlo, so 26. oktobra zgodaj zjutraj z javnimi prevoznimi sredstvi odšle na delo v Gameljne, kjer so tako zahtevale sestanek z vodstvom podjetja.

Po večurnem sestanku je vodstvo Rašice priznalo, da za delavke iz Moravč dela nima in da jih ne potrebuje več. Zato je preklalo sklepe o pozivu na delo in sprejelo ugotovitev o trajnem prenehanju potrebe po delu delavk iz obrata Moravče.

Čeprav delavke niso ohranile svojih delovnih mest, pa ta odločitev vendarle pomeni konec negotovosti in začetek iskanja nove zaposlitve.

Justi Arnuš

Mnenje, da se nič ne spleča, ker se ne more nič spremeniti, je tragedija za delavstvo

Območna organizacija ZSSS za Gorenjsko je prejšnji teden organizirala posvet predsednikov sindikatov družb in zavodov. Sodelovala sta tudi Dušan Semolič in Rajko Lesjak, predsednik in sekretar ZSSS, ki kandidirata tudi za naslednje mandatno obdobje. Semolič je uvodoma predstavil vlogo in možnosti sindikatov pri sprejemanju novih delovnopравниh predpisov in poudaril, da je od ZSSS odvisno, kakšno državo bomo imeli. Lesjak je govoril o pripravah na kongres in izrazil upanje, da bo na kongres prišlo več tistih, ki bodo gradili. Ker je ZSSS v preteklosti pri kjučnih zadevah delovala kot en mož, naj bi bilo tako tudi v bodoče.

Predkongresni posvet območne organizacije ZSSS za Gorenjsko

Po uvodnih besedah Dušana Semoliča in Rajka Lesjaka se je razvila razprava, iz katere povzemamo nekaj misli.

Franci Žaberl je poudaril, da državo največ stanejo tisti, ki jih podjetja odpustijo in morajo na zavod. Tudi če kasneje dobijo novo delo, si ne upajo znova vsotopiti v sindikat. Delodajalcev se namreč preveč bojijo.

Žaberl je menil, da bi ZSSS morala narediti več za zaščito sindikalnih zaupnikov. Svoj predlog je konkretiziral z razmerami v Kropi, kjer so sindikalni zaupniki Plamena in Rezkarja za svoje člane naredili vse, kar je bilo mogoče. Med njimi je tudi predsednik sindikata Rezkarja, vendar zanj ni nič urejeno. Tudi če se po stečaju odprejo novi obrati in podjetja, za sindikalne zaupnike praviloma dela ni.

Žaberl je omenil tudi premajhno skrb ZSSS za pridobivanje mladih delavcev. Ker 26. člen splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti omogoča direktorjem manjših podjetij, da o disciplinskih postopkih odločajo tako na prvi kot na drugi stopnji, bi ZSSS to morala preprečiti in zahtevati spremembe pogodbe.

Žaberl je še posebej poudaril, da mora biti sindikat politično opredeljen, sicer ne bo prodril v državni zbor in bo od odločanja še naprej odmaknjen. V Avstriji in Nemčiji so sindikalisti v parlamentu in imajo možnosti sodelovanja pri sprejemanju zakonov. Veto, ki ga lahko sprejema naš državni svet, ne zadošča, saj politične volje ne more spremeniti.

Franci Žaberl, ki na Gorenjskem opravlja sekretarsko delo tako za SKEI kot za območno organizacijo ZSSS, je še opozoril, da bi bilo treba "popucati" sindikalno sceno. To bi lahko naredili tudi tako, da bi predsedniki sindikatov dejavnosti iz sestave ZSSS enkrat mesečno sedli skupaj in se kaj zmenili. S tem bi pospešili razčiščevanje reprezentativnosti nekaterih sindikatov, ki bo Žaberlovemu mnenju le "drek mešajo".

Vinko Grgič iz Gozdnega gospodarstva Kranj je opozoril na svojega direktorja, ki komaj čaka, da bo invalide postavil na cesto. Vse invalide je namreč razpore-

dil na izmišljena dela in v prvi tarifni razred. Zoper to odločitev so se prizadeti, tudi Grgič, sicer pritožili, vendar sodišče še ni odločilo.

Sindikalna zaupnica **Ivica Frilan** iz Kmetijske zadruge Škofja Loka je vprašala, ali je prav, da morajo brezposelni sprejeti tudi dela, za katera so delodajalci pripravljani plačati le po 200 tolarjev na uro. Če je cena dela res tako nizka, bi sindikati morali kaj ukreniti.

Darko Truden iz Tria je dodal, da delavci, ki na mesec zaslužijo le po 45.000 tolarjev, s tem denarjem ne morejo preživeti. Zaradi te velike krivice pa so pripravljani iti tudi v Ljubljano in tam protestirati.

Štefan Gubič iz Tokosa Tržič je vprašal, ali in kako lahko delavci bojkotirajo plačilo obveznosti za Posočje. V Tržiču, odkoder je doma, je namreč takšna revščina, bi ta bojkot delavcem olajšal preživetje. Sindikalni zaupnik iz Mercatorjevih Mesnin dežele Kranjske **Boris Debeljak** iz Škofje Loke je vprašal, ali je prav, da govorijo o možnosti zaprtja njihovega obrata, ker je žive prašiče zunaj mogoče kupiti za več kot pol nižjo ceno, kot veljajo domači.

Lado Smolčič iz Elana je povedal, da podjetniki vabijo ljudi, da bi delali za pol manjšo plačo, kot jo prejemajo zdaj. Ponujajo tudi le po 150 tolarjev na uro in mnogi bi sprejeli tudi takšne ponudbe. Zaradi tega bi ZSSS morala razmišljati, kako ljudem povečati samozavest in moralo. Delavski razred je v preteklosti imel precej več samozavesti.

Dušan Semolič je odgovoril, da so mediji izven dometa ZSSS. "Do nas so tudi krivični, saj če nastopim na televiziji, velja pravilo, da se nekaj časa tam ne smem več pojavljati.

Moč sindikata se meri po položaju delavstva, najšibkejših delov družbe. Da se nič ne spleča, da je vse odveč, je tragedija slovenskega delavstva. Mislim, da se boriti vedno spleča, tudi če vemo, da ne moremo zmagati. Brez sile se očitno ne da narediti nič. Za izboljšanje razmer v tekstilni in obutveni industriji bi sindikat moral narediti res kaj velikega. Tudi za novo lestvico usklajevanja plač z rastjo življenjskih stroškov bo

ZSSS morala ukrepati, saj bodo sicer najslabše plačani zaposleni po uvedbi davka na dodano vrednost precej na slabšem.

Vendar reči, šli bomo v Ljubljano in naredili darmar, ne zadošča vedno. Včasih je treba žogo tudi umiriti.

Žal je položaj delavcev v Litostroju bistveno drugačen kot v zdravstvu. Delavci za tovarniškimi zidovi lahko stavkajo mesec dni, pa zanje nihče ne bo zvedel. V zdravstvu pa je drugače, saj je to javna služba.

Pogovori v vstopu v Evropsko unijo ne smejo biti privilegij visoke politike. Delavcev ne smejo plahtati, da bodo delovna mesta, če bodo zaprli naprimer klavnico v Škofji Loki, odprli drugje. Zaradi Evrope se lahko zgodi, da bomo imeli sčasoma polne trgovine, tovarn pa ne bo več. Država bi na te stvari morala bolj gledati.

Zaščita sindikalnih zaupnikov je zelo pomembna, saj organizacija sloni na zaupnikih.

Sindikati gospodarstva so pristali na splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo zaradi tega, ker so ugotovili, da nekateri manjši in šibkejši sindikati za svoje članstvo sami ne bi mogli doseči enakih pravic.

Sindikalisti so prišli v avstrijski in nemški parlament, ker so jih stranke postavile na dovolj visoko mesto na nacionalnih listah. Pri nas ni tako, zato se ZSSS bori za zaveznike v vseh strankah. V nobeni stranki ni le zlato, v drugi pa vse črno. ZSSS spoštuje politično in versko prepričanje slehernega, zato si mora zaveznike in prijatelje iskati povsod."

Tako Semolič. Povedal je tudi, da so takšni posveti zanj priložnost, da spozna drugačna mnenja in razmišljanja, tudi resnične probleme konkretnih ljudi.

Milena Sitar, sekretarka območne organizacije ZSSS za Gorenjsko, je posvet sklenila z željo, da bi kandidata za nosilne funkcije pri kandidiranju in delu bila uspešna.

Sitarjeva je zaupnike opozorila, naj naročijo Novo Delavsko enotnost, saj jo za svoje delo nujno potrebujejo. Čeprav jo zdaj sindikati naročajo, jo praviloma prejme direktor podjetja.

Franček Kavčič

Tretja skupščina Sindikata vzgojne, izobraževalne in raziskovalne dejavnosti Slovenije (Sindikata VIR)

Oblast naj bo do sindikata prijazna

Kot se za obračunske seje spodobi, je tudi skupščina Sindikata VIR sprejela poročilo o delu v minulem štiriletnem obdobju, spremembe in dopolnitve statuta in usmeritve za delo v prihodnjem obdobju. Razpravljalci, tudi delovna predsednica, so besedo prijaznost uporabili zelo pogosto. Takšni so bili medsebojni odnosi v sindikatu, takšni naj bi bili tudi odnosi s šolskim ministrstvom, če jih je mogoče napovedovati po nastopu njegovega generalnega sekretarja. Sindikat bo v prihodnje vodila Antica Debeljak, sekretar bo še naprej Bojan Hribar, dosedanji predsednik Franci Klepej, za katerim je bilo kar precej nostalgije, pa bo v VIRU še naprej sodeloval.

Skupščine se je od 35 delegatov udeležilo kar 32. Tako visoka udeležba naj bi bila dokaz šolske discipline, čeprav na šolah ta teden ni pouka. Tudi reda in discipline, kar je v sindikatu ustvarjal dosedanji predsednik, tako smo namreč razumeli delovno predsednico **Sonjo Barl**.

Poziv, naj pozdravijo udeležence, je prvi izkoristil **Roman Lavtar**, generalni sekretar šolskega ministrstva. Poudaril je zlasti, da se je s spremembami šolske zakonodaje leta 1996 začela prenova, ki utrjuje položaj zaposlenih v šolstvu in otroškem varstvu. Kljub temu, da so sindikati imeli nekaj pridržkov, so standardi in normativi v šolstvu naravnani razvojno. Dopolnjena je tudi kolektivna pogodba, tudi sistem napredovanja je izpopolnjen. Ministrstvo je, tako Lavtar, poskušalo ohraniti položaj zaposlenih. **Sonja Barl** je zaželela, da bi Lavtar do sindikata bil vedno tako prijazen.

Skupščina je najprej obravnavala spremembe in dopolnitve statuta sindikata. Kot je v

Skupščine so se udeležili (od leve proti desni) tudi Brane Štrukelj, glavni tajnik SVIZ, Dušan Semolič in Rajko Lesjak, predsednik in sekretar ZSSS, in Roman Lavtar, generalni sekretar ministrstva za šolstvo.

ta. Najprej je omenil aktivnosti v letu 1994, ko so se dogovorili za prvo kolektivno pogodbo. Leta 1996 so v sindikatu ugotovili, da se raven plač v primerjavi s primerljivimi poklici v zdravstvu znižuje. Boj za uskladitev plač je bil takrat že trši, saj se vlada, dokler niso napovedali opozorilne stavke, sploh ni hotela pogajati. Sindikat je takrat uspel le zaradi tega, ker je nasprotni strani dokazal, da je sposoben izvesti tudi resno stavko. VIR je takrat sku-

paj s SVIZ dosegel spremembe kolektivne pogodbe.

Za "Miklavža 1997" je vlada pripravila paket varčevalnih ukrepov, ki bi plače in druge pravice zaposlenih zamrznil. Hitro reagiranje sindikatov je vladne namere preprečilo, pravice zaposlenih so ostale neokrnjene.

Letos so se poskusi parcialnih sprememb v plačni politiki nadaljevali. VIR je skupaj s SVIZ pravočasno reagiral. Pogajanja pa bodo verjetno še trša, VIR bo moral verjetno uporabiti tudi najtrše oblike sindikalnega boja.

Klepej je še posebej opozoril na **neizplačane zamudne obresti za premalo izplačane plače v letih 1992 in 93**, ker so delavci v šolstvu, otroškem varstvu in raziskovalni dejavnosti prejeli prenizke plače. Vlada je zaposlenim to pravico sprva odrekala, kasneje pa je v zameno zanjo izdala lastninske certifikate, ki pa jih delavci nikjer ne morejo uporabiti. **Ker je vlada na to povsem pozabila, je skupščini predlagal, naj vlado ostro pozove, da omogoči uporabo certifikatov ali pa denar izplača v gotovini.**

Klepej je izrazil tudi upanje, da bo minister Slavko Gaber sam predlagal popravke plač v šolstvu. To je namreč obljubil, če se bodo plače v zdravstvu povečale.

O poročilu je prva razpravljala Antica Debeljak. Povedala je, da se sindikalni zaupniki pogosto čutijo nemočne, saj podpisana kolektivna pogodba še ne pomeni, da besedilo vsi enako razumejo. Tako so različna naprimer tolmačenja o tem, v kateri tarifni razred je treba razporediti pomočnika vzgojitelja v vrtcu. Podobnih primerov je še veliko več.

Debeljakova je še menila, da bi bilo delavcem še slabše, če ne bi imeli sindikata. **Sonja Barl** je dodala, da je nezadovoljstvo v vrtcih veliko.

Nadaljevanje na 4. strani

Novo vodstvo

Volitve so bile tajne. **Antico Debeljak**, kandidatko za predsednico, je podprlo 29 od 32 glasovalcev, kandidat za sekretarja **Bojan Hribar** pa je prejel vseh 32 glasov. Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni: **Inka Jazbinšek, Bojan Kramar** in **Divna Obrenovič**. Delegati VIR na 3. kongresu ZSSS pa bodo: **Antica Debeljak, Bojan Hribar** in **Vesna Colja**. Po položaju bo delegat tudi **Franci Klepej**.

Skupščina je podprla kandidaturi **Dušana Semoliča** in **Rajka Lesjaka** za funkciji, ki ju opravljata sedaj, tudi v prihodnjem obdobju.

uvodu pojasnil **Bojan Hribar**, je pomembnejša sprememba skrajšano ime – Sindikat VIR. To naj bi se že prijelo. Druga sprememba je ta, da bo sekretar odslej organ skupščine, ki ga bo tudi volila. Sekretar bo na tej podlagi sindikat zastopal tudi navzven.

Spremembe in dopolnitve statuta so delegati sprejeli soglasno, razprave o njih ni bilo.

Delo v minulem obdobju je bilo uspešno

Poročilo o preteklem delu je predstavil **Franci Klepej**, dosedanji predsednik sindika-

Dvorana območne organizacije ZSSS za Ljubljano z okolico na Parmovi 51, kjer je bila skupščina, je bila nabito polna.

Nadaljevanje s 3. strani

Zgledno sodelovanje med sindikatoma

Dušan Semolič, predsednik ZSSS, se je v razpravo vključil z besedami, da je delo sindikalnih zaupnikov sicer najtežje, da pa ga lažje zmorejo, ker so povezani v VIR in Zvezo. Svobodne sindikate združuje odgovornost za boljši jutrišnji položaj delavcev, ki ne sme biti odvisen le od naklonjenosti strank.

obiskala našo državo, je ugotovila, da vlada premalo sodeluje s sindikati. V nasprotju z govornjem, da so zaposlitve v negospodarstvu varne, je zaradi demografskih gibanj v vrticih že presežek zaposlenih, kmalu bo do tega prišlo tudi v šolstvu. Sindikati morajo po Štrukljevih besedah zahtevati od države, naj presežnim delavcem zagotovi drugo delo.

Hvala Klepeju

Poročilo so delegati podprli soglasno. Sonja Barl je po raz-

Začetek prizadevanj za še boljšo kolektivno pogodbo

Antica Debeljak je po izvolitvi povedala, da kandidature ni sprejela z velikim navdušenjem. Po uspešnem predsedniku, kot je bil Klepej, želi ostati na njegovi ravni, čeprav to ne bo lahko. Ker so ljudje v VIR med seboj prijatelji, upa, da ji bo to tudi uspelo. Bojan Hribar pa je prepričan, da bo zaradi izražene podpore moral delati še boljše kot dosedaj.

Program za prihodnje obdobje je obrazložil Bojan Hribar. V ospredju bo prizadevanje, da bi pravice članov vsaj ohranili, po možnosti pa še izboljšali. Sindikat bo deloval ob upoštevanju solidarnosti in vzajemnosti. Zaščita članov Sindikata VIR se ne sme poslabšati. Vsem članom bo sindikat dal posebno žepno knjižico, v kateri bodo vse pomembnejše listine. Cilj sindikata bo ohranitev čimvečjega števila delovnih mest. Pri zakonu o javnih uslužbencih bo sindikat stremel k pravicam in plačam uslužbencev v Evropi.

Tudi program so delegati podprli soglasno.

Skupščina je obravnavala tudi pripombe in predloge h kolektivni pogodbi, ki jih bo VIR skupaj s SVIZ poslal ministrstvu. Predlogov za izboljšanje položaja in konkretnih pravic zaposlenih je kar precej, strategijo in taktiko za uveljavitev predlogov bo sindikat določil posebej. Roman Lavtar je za predloge dejal le, da se bo ministrstvo, ko jih bo uradno prejelo, odzvalo. Za vlado pa je dejal, da je glede povečanja plač najbrž zadržana.

Za ministra Gabra je dejal, da bo obljubo, da bo sam predlagal povečanje plač v izobraževanju, če bo do tega prišlo v drugih dejavnostih, tudi izpolnil.

Semolič je pojasnil cilje, ki jih ZSSS skuša uresničiti pri novih zakonih, ki urejajo položaj zaposlenih. Socialno partnerstvo pa je po njegovem mnenju v krizi, ker vlada pričakuje od sindikatov le kimanje, za sprejemanje kompromisov pa ne kaže pripravljenosti.

Brane Štrukelj, glavni tajnik SVIZ, je najprej povedal, da je bilo sodelovanje med obema sindikatoma zgledno. Tako so se dogovorili o vseh zahtevah za spremembe kolektivne pogodbe. Tudi za naprej Štrukelj upa, da bosta sindikata enotno nastopala. Na relativno poslabšanje položaja svojih članov, od tega bo prišlo zaradi sprememb v plačah zaposlenih v zdravstvu, namreč ne moreta pristati. Ugled pedagoških poklicev, ki se meri zlasti po višini plače, mora po Štrukljevem mnenju biti dovolj visok.

Komisija OECD, ki je nedavno

pravi ugotovila, da je aktivnost sindikata odvisna od vodstva. Ker se je Dušan Semolič Franciju Klepeju zahvalil za vodenje sindikata in tvorno sodelovanje v predsedstvu ZSSS, je Klepeju tudi sama izrazila zahvalo za devet let v sindikatu. Povedala je tudi, da je bila med tistimi, ki so se od nje marsikaj naučili.

Klepeju se je zahvalila tudi Suzana Horvat, ki je dejala, da so pred leti za predsednika izbrali dobrega človeka. Ko je med mandat hotel že uiti, so ga prepričali, da je ostal. Zahvalila se mu je za nesebično in uspešno delo ter izrazila upanje, da bodo še sodelovali.

Klepeju se je zahvalil tudi Bojan Hribar in izrazil upanje, da bo kot sekretar sindikata za celjsko območje še naprej sodeloval v Sindikatu VIR. Izročil mu je tudi spominsko darilo.

Franček Kavčič

3. skupščina Sindikata delavcev trgovine Slovenije

V Ljubljani so se to sredo zbrali delegati 3. skupščine Sindikata delavcev trgovine Slovenije, ki je s 37.000 člani ne samo drugi največji sindikat znotraj ZSSS, ampak nasploh v Sloveniji. Več kot 70 delegatov iz 18 območij je sprejelo poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju in program dela za naprej. Zatem so razrešili dosedanje vodstvo in za novega predsednika izvolili Francija Lavrača, za podpredsednico pa Nevenko Knapič. Določili so tudi prednostno nalogo: v šestih mesecih bodo pripravili nov sodoben statut ter sklicali izredno skupščino, na kateri ga bodo sprejeli.

Poleg delegatov so na skupščini sodelovali tudi številni gostje, med njimi predsednik in sekretar ZSSS Dušan Semolič in Rajko Lesjak, predsednica Sindikata trgovine Hrvaške Ana Knežević, predsednik Sindikata trgovine Bosne in Hercegovine Hasan Kovač, Enrika Germ, predstavnica združenja za trgovino pri Gospodarski zbornici in drugi.

Evropske metode sindikalnega dela

Po izvolitvi organov so delegati spregovorili o delu sindikata v minulih štirih letih. O dosedanjem delu je poročala predsednica Kristina Antolič. Dejala je, da sindikat v bitki za pravice delavcev čedalje bolj prevzema metode in načine dela, ki so uveljavljeni v Evropi. Sindikalisti se po njenih besedah ne vmešavajo v poslovodenje, zato pa se odločno borijo za delavske pravice, kar je njihova sveta pravica. Kljub prizadevanjem pa po mnenju Antoličeve sindikat delavcev trgovine ni bil dovolj uspešen v borbi za delavske pravice, saj je izhodiščna plača še vedno prenizka, delavci v trgovini pa so izpostavljeni čedalje hujšemu pritisku delodajalcev. Antoličeva je opozorila tudi na to, da bo potrebno v naslednjem obdobju urediti nekatere notranje probleme v sindikatu. Med drugim bo potrebno ažurirati evidenco članstva, bolj dosledno bo potrebno spoštovati pravilnik o finančno-materialnem poslovanju, potrebno pa bo tudi tesnejše sodelovanje z drugimi sindikati znotraj ZSSS. "Naša beseda se bo morala še bolj slišati tudi v razpravah o pokojninski reformi in o spremembah drugih sistemskih zakonov," je poudarila Antoličeva.

Poročilo nadzornega odbora je na skupščini podal njegov predsednik Adolf Verdel. Povedal je, da je bilo poslovanje s sredstvi sindikalne članarine gospodarno in zgledno tako z vidika materialnih stroškov kot prejemkov zaposlenih.

Poročilo o delu sindikata je podrobno predstavil sekretar Sandi Bartol. Opozoril je, da se je sindikat v minulih štirih letih srečeval z liberalno usmerjeno oblastjo, ki si je prizadevala zmanjšati pravice delavcev, pri tem pa so jo podpirali tudi nekateri delodajalci. Nato je Bartol podrobno opisal dolgotrajen boj Sindikata delavcev trgovine Slovenije za

sprejem in uveljavitev čim bolj kvalitetne panožne kolektivne pogodbe, kar je po njegovih besedah osnovna naloga sindikata. Za to, da bi zaščutil pravice delavcev, je Sindikat delavcev trgovine Slovenije organiziral tudi opozorilno stavko, sodeloval pa je tudi pri pripravi in izvedbi številnih protestnih shodov, ki jih je organizirala Zveza.

Neprimeren obratovalni čas

Manj uspešen kot v bitki za ohranitev delavskih pravic je bil po Bartolovih besedah sindikat v bitki za sprejem pravilnika o obratovalnem času, ki usodno posega v življenjske pogoje vseh delavcev v trgovini. Še zlasti pa mater. To vprašanje še ni ustrezno urejeno, ker ima oblast do nje popolnoma brezbržen odnos.

Sandi Bartol je poudaril, da je Sindikat delavcev trgovine Slovenije vseskozi delal javno ter s svojim delom tekoče seznanjal članstvo. Tako je bilo veliko članov o delu tega sindikata objavljenih v Novi Delavski enotnosti ter v reviji Trgovine, poleg tega pa je sindikat sam izdajal informator in brošure ter skliceval tiskovne konference. Republiški odbor je veliko pomagal delavcem v velikih trgovskih sistemih pri pripravi podjetniških kolektivnih pogodb, uspešno pa je sodeloval tudi s sindikati trgovine iz sosednjih držav.

Nato je delagat skupščine pozdravil predsednik ZSSS Dušan Semolič. Dejala je, da je Sindikat delavcev trgovine sodeloval v vseh akcijah, s katerimi se je Zveza borila za delavske pravice. "Nekaterih pravic si delavci preprosto ne morejo izboriti samo v podjetju ali v okviru panožnega sindikata, temveč samo v skupnem boju na ravni države," je dejal Semolič. Po njegovih besedah je ta čas za sindikaliste najbolj aktualno vprašanje, kako ohraniti delo tistim, ki ga imajo, in kako zagotoviti delo brezposelnim. Žal pa se odgovorni državni organi ukvarjajo z vsemi drugimi problemi in aferami.

Semolič je opozoril tudi na nekaj reform, ki delavcem ne prinašajo nič dobrega, zato morajo delavci strniti svoje vrste, saj bodo imeli samo toliko pravic, kolikor si jih bodo sami priborili. V zvezi s tem je Semolič spomnil, da delavci že danes ne bi imeli toliko pravic, če se zanje v

Treba bo pokazati več moči in odločnosti

minulem obdobju ne bi skupno in odločno postavili v bran. Zato se sindikati morajo pogajati z argumenti, pokazati pa morajo tudi svojo moč. Semolič je nato opozoril na spremembe, ki delavcem ne prinašajo nič dobrega. Za delavce pa so nesprejemljive tudi nekatere rešitve v predlagani pokojninski reformi. Zato morajo po Semoličevih besedah sindikati vztrajati, da ima delavec za polno delovno dobo pravico do polne pokojnine. Semolič je na koncu čestital sindikatu delavcev trgovine za opravljeno delo ter pozval vse sindikaliste naj v bodoče še bolj strnjeno svoje vrste.

Udeležence skupščine je pozdravila tudi predstavnica Združenja za trgovino pri Gospodarski zbornici Slovenije Enrika Germ. Povedala je, da združenje uspešno sodeluje s sindikatoma. "Skupaj branimo stroko, s tem pa tudi delavce v trgovini", je dejala in izrazila prepričanje, da bo tako tudi v bodoče.

Predsednica Sindikata trgovine Hrvaške Ana Knežević je v svojem pozdravnem nagovoru opozorila na številne probleme, s katerimi se srečujejo delavci v trgovini v sosednji državi. Tako od 425 večjih trgovskih podjetij na Hrvaškem samo 10 podjetij posluje brez izgube. Število zaposlenih v trgovskih podjetjih se je v zadnjem desetletju prepolovilo, število delavcev na črno pa se je enormno povečalo. Tako je danes na Hrvaškem v trgovini redno zaposlenih 90.000 delavcev, na črno pa okoli 120.000. Že 30 odstotkov delavcev v trgovini prejema plače v bonih. Ker je tudi kupna moč prebivalstva zelo nizka, grozi številnim trgovskim podjetjem stečaj. Sindikalisti, ki se borijo za boljši položaj delavcev, so zainteresirani za sodelovanje s svojimi kolegi iz Slovenije, saj lahko izmenjava izkušnje koristi obojem.

Za poglobitev medsebojnega sodelovanja se je zavzel tudi predsednik Sindikata trgovine Bosne in Hercegovine Hasan Kovač. Povedal je, da so razmere v trgovski panogi v Bosni in Hercegovini izjemno slabe, saj je kupna moč prebivalstva izjemno slaba - večina delavcev zasluži mesečno okoli 200 mark. Delavci so slabo zaščiteni, ogromno ljudi pa se ukvarja s »švercanjem«, s čimer na nelegalen način odjedajo kruh trgovcem.

Dosedanja predsednica sindikata Kristina Antolič je ugotovila, da sindikat trgovine dela vedno bolj evropsko.

Po razpravi so delegati sprejeli poročilo o delu republiškega odbora Sindikata delavcev trgovine Slovenije in poročilo nadzornega odbora ter razrešili dosedanje vodstvo sindikata.

Kandidati so se predstavili

Nato so se predstavili trije kandidati za novega predsednika: Kristina Antolič, Marjeta Benko in Franci Lavrač. Kristina Antolič je dejala, da dela v sindikatu trgovine že 12 let in da pravzaprav sodi že med inventar, zato bo vesela, če je delegati ne bodo volili. Dejala je, da se strinja s tistimi, ki menijo, da mora v sindikatu trgovine zaveti nov veter, vendar ne v napačno smer.

Marjeta Benko je poudarila, da spoštuje vse protikandidate in da bo v sindikatu aktivna ne glede na to, ali bo izvoljena za predsednico ali ne. V svojem programu pa je na prvo mesto postavila povezanost s članstvom, timsko delo in borbo za zaščito delavskih pravic ter zaščito delavcev pred (ne)pravno državo.

Tudi Franci Lavrač je dejal, da se bo zavzemal za povezanost sindikata s članstvom. Poleg tega pa se je zavzel tudi za to, da bi postal sindikat bolj prepoznaven. Zato potrebuje sindikat tudi moderen statut. Ko je govoril o svojem delu, pa je Lavrač poudaril, da bo delal samo tisto, na kar se spozna, ostale naloge pa prepuštil drugim, ki so strokovnjaki na svojem področju.

Nato so izvedli tajne volitve. Kandidati za predsednika so dobili naslednje število glasov: Kristina Antolič - 1 glas, Marjeta Benko - 21 glasov in Franci Lavrač - 41 glasov. Tako je bil za predsednika izvoljen Franci Lavrač.

Kandidata za podpredsednika pa sta dobila: Nevenka Knapič - 40 glasov in Ladislav Rožič - 23 glasov. Za podpredsednico je bila torej izvoljena Nevenka Knapič.

Z javnim glasovanjem pa so delegati skupščine potrdili 29 članov republiškega odbora, ki so že bili izvoljeni v območnih odborih.

Za člane nadzornega odbora so bili izvoljeni: Dušan Čadež, Dragica Fijavž in Ivanka Plečko.

Za boljše delovne in življenjske pogoje

Po volitvah so delegati skupščine spregovorili o programu dela, ki ga je predstavil sekretar Sandi Bartol. Po njegovih besedah bo moral Sindikat delavcev trgovine posvetiti največ pozornosti ohranjanju, uveljavljanju in izvajanju kolektivne pogodbe. V prvi vrsti se bo moral začeti pogajati o novi izhodiščni plači, prav

časa ter za spoštovanje pravice do malice v trgovinah. Iztok Špolar pa je delegate seznanil s stališči tamkajšnjega območnega odbora, ki je predlagal, da bi v šestih mesecih sklicali izredno skupščino ter na njej sprejeli nov statut. Do takrat bi bilo potrebno izvoliti tudi nova vodstva v vseh podjetjih, kjer jim je iztekel mandat. Ljubljanski območni odbor je prav tako predlagal, da bi z dopolnitvami statuta ZSSS zagotovili fi-

Kot je povedal Dušan Semolič, je bil sindikat trgovine vedno v prvih vrstah akcij ZSSS.

tako pa bo moral nadzirati delodajalce, ali spoštujejo veljavno kolektivno pogodbo. Če opozorila ne bodo zalegla, bo moral sindikat ukrepati ostreje: obvestiti inšpekcijo za delo, ovaditi delodajalca zaradi kaznivega dejanja zavestnega kršenja delavskih pravic, itd.

Prav tako se bo moral sindikat boriti za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer svojih članov. V ta sklop nalog sodi bitka za ustrezen delovni čas, za pravico do počitka in dopusta, za varstvo pri delu, za ustrezno pokojninsko zakonodajo in podobno.

Sandi Bartol je spomnil tudi na naloge sindikata pri krepitvi lastne organiziranosti. Tako bo treba še okrepiti območne odbore in sodelovanje in združevanje s sorodnimi sindikati. Sindikat čakajo zahtevne naloge tudi na področju izobraževanja in usposabljanja, informiranja in obveščanja ter na področju mednarodnega sodelovanja, kjer se bo treba dokončno opredeliti glede članstva v svetovni sindikalni organizaciji FIET iz Ženeve. Seveda pa bo moral sindikat trgovine še naprej aktivno sodelovati v delu in akcijah ZSSS kot celote.

V razpravi je Franc Werner Petek opozoril, da bo treba okrepiti stavkovni in solidarnostni sklad, ki sicer že delujeta. Marjan Barl pa se je zavzel za to, da bi čim hitreje pripravili nov statut. Stane Drobnič se je zavzel za povečanje plač trgovcev in trgovk, za skrajšanje delovnega

nančno samostojnost in odgovornost območnih organizacij ZSSS, saj sicer te organizacije ne bodo mogle več tako uspešno kot doslej nuditi strokovne pomoči območnim odborom sindikatov dejavnosti.

Delegati skupščine so program dela skupaj z dopolnili iz razprave soglasno sprejeli.

Na koncu skupščine se je novi predsednik Franci Lavrač v imenu vseh novoizvoljenih zahvalil za zaupanje. Poudaril je, da si želi timskega dela tako na republiški ravni kot v sodelovanju z območnimi odbori. "Če mi ne bo uspelo zagotoviti kakovostnega in uspešnega timskega dela, bom prvi odstopil jaz," je dejal Lavrač in za te svoje besede požel aplavz. Nato sta se Rajko Lesjak in Dušan Semolič dosedanjim predsednici Sindikata delavcev trgovine Slovenije Kristini Antolič zahvalila za delo.

Ko je bila skupščina praktično že končana, je nekaj delegatov opozorilo, da minister za delo, družino in socialne zadeve zadnje čase izkoristi vsako priložnost za brezobzirne napade na Svobodne sindikate. Dušanu Semoliču so predlagali, naj ZSSS na te napade bolj odločno odgovarja. Semolič jim je zagotovil, da Svobodnih sindikatov ti napadi ne bodo omajali, pač pa se bodo še naprej in še bolj odločno borili za pravice delavcev. V zvezi s tem ZSSS že načrtuje konkretno akcijo, v katero se bodo lahko vključili vsi, ki podpirajo sindikalno politiko.

T. K.

Anton Rozman,
kandidat za predsednika

Za združevanje sindikatov s področja gospodarstva

Rodil sem se 13. 6. 1960 v Kranju. Sem strojni tehnik, zaposlen sem v Peku Tržič.

Že nekaj let sem predsednik sindikata podjetja, sem tudi predsednik območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije za Gorenjsko. Od aprila 1996 sem tudi predsednik republiškega odbora sindikata.

Ne bom našteval splošnih in stalnih nalog, ki jih bom moral opravljati kot predsednik, če bom seveda še enkrat izvoljen. Rad bi razložil le nekaj točk, ki se mi zdijo še posebej pomembne.

Prva takšna naloga bo resnično združevanje sindikatov, zlasti industrijskih in ne glede na njihovo zastavo. Razen idej in predlogov, vsi sploh niso bili resni, pri tem namreč ni narejeno še nič. Združevanje industrijskih sindikatov je potrebno tudi zaradi vedno bolj različnega (boljšega) položaja, ki ga imajo delavci in sindikati v negospodarstvu. Če bomo zahtevali, da javni sektor prejme manj denarja, s sindikati negospodarstva verjetno ne bomo govorili istega jezika. K združevanju nas silijo tudi vedno bolj krute razmere v tržnem gospodarstvu. Le skupaj bomo lahko od države zahtevali vodenje drugačne industrijske politike. Sindikalni pluralizem je po mojem mnenju lahko koristen le, če ne preraste v obračunavanje med sindikalnimi centralami. Takšni obračuni so mogoče v interesu sindikalnih šefov, članstvu pa zanesljivo ne morejo koristiti. Mislim, da mora naš sindikat biti pri tem zelo aktiven, čeprav smo edini reprezentativni sindikat za tekstilno, oblačilno in obutveno industrijo.

Nekaterim se zdi čudno, da smo pri nekaterih akcijah z delodajalci delali z roko v roki. Do tega je prihajalo zaradi skupnega sovražnika – vlade. Vlada namreč kroji pogoje poslovanja in s tem v veliki meri tudi položaj zaposlenih. Naše povezovanje z delodajalci in drugimi sindikati s področja gospodarstva je potrebno tudi zaradi tega, ker v vladi prevladuje lobni državotvornih ministrstev. Ta objektivno onemogoča prizadevanja za ustrežnejšo politiko na področju gospodarstva.

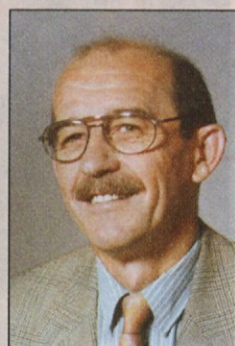
Kar zadeva prizadevanja za ohranitev kolektivne pogodbe, ki smo jo podpisali po hudih sporih z delodajalci, upam, da bodo pri delodajalcih prevladali tisti, ki so prepričani, da smo njihovi zavezniki. Gre namreč za to, da lahko le v urejenih socialnopartnerskih odnosih pričakujejo uspešno gospodarjenje. Če bodo odnose z nami uredili, se bodo delodajalci in menedžerji lahko posvetili svojemu poslanstvu.

Priprisan sem, da mora tudi manj zahtevno delo biti plačano tako, da bo omogočalo preživetje. Če delodajalci glede tega ne bodo imeli razumevanja, bo naš sindikat prisiljen uporabiti tudi najostrejše oblike sindikalnega boja.

Veliko ljudi vsak dan na svoji koži občuti, da naša država ni pravna in socialna. Upam, da bo sindikat pri tem kaj dosegel, da ne bo vse odvisno le od dobre volje poslancev.

Kandidati za nosilne funkcije v Sindikatu delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije

Za konec bi rad rekel le še to, da sindikalno delo že nekaj let ni več aktivizem, kot nekateri še vedno zmotno mislijo. V zmoti so tudi tisti, ki mislijo, da lahko sindikat reši prav vse, za rešitve je namreč potrebno veliko naporov, tudi strokovnega znanja.

Milan Drčar,
kandidat za predsednika

Za razredno vlogo sindikata

Rodil sem se 28. 6. 1949 v Ljubljani. S štiričlansko družino živim v Lukovici. Končal sem Tekstilno tehnično šolo v Kranju.

Že od leta 1968 delam v Tosami, zadnjih 16 let kot vodja oddelka belilnice.

Opravljal sem številne funkcije v podjetju, bil predsednik delavskega sveta, sedaj sem v izvršnem odboru sindikata Tosame. Sem tudi podpredsednik sveta delavcev, kandidiral sem s podpisi delavcev.

Če me vprašate, kakšno vlogo bi moral odigrati sindikat (sindikati) v aktualnem času, bi rekel zlasti drugačno, z drugimi besedami – razredno. Mnogim so pojmi, ki smo jih uporabljali v socializmu, še vedno bogokletni in neprimerni za današnji čas. Delavci postajamo in ostajamo delavski razred, kolikor se tranzicija zaključuje, toliko se razredna nasprotja zaostrejuje.

Sindikati na vseh ravneh morajo doseči spoštovanje pravnega reda. Imamo sicer kup pravnih regulativov, ki kolikor toliko ščitijo delojemalca, toda praksa v življenju je precej drugačna. Dovolj je, da se vsak sam zamisli v svojem delovnem okolju. Država bi morala zaščititi delavca kot šibkejšo stran, kajti delodajalska stran razpolaga s precej večjimi potenciali.

Sindikat oziroma sindikati morajo istočasno uporabiti vsa razpoložljiva sredstva za spoštovanje pravnih, materialnih in moralnih norm. V življenju je pač tako, da zlasti v bazi nastajajo kompromisi in sindikat od delodajalcev ne zahteva vsega tistega, kar bi lahko – tako pride do nižje ravnih pravic. Toda takšnih kompromisov ne sme biti, ker je delodajalski pritisk stalen in obstaja nevarnost, da se bodo tako zmanjšane pravice enostavno uzakonile.

Torej je naloga sindikalnega gibanja dvojna: prvič ohranjanje ravnih pravic iz veljavnih predpisov in drugič, nenehen pritisk na vse sfere za izboljšanje ravnih pravic in ugodnosti.

Za tako početje pa je izredno pomembna enotnost. Kajti sindikati so masovna organiza-

cija in imajo kritično maso, ki lahko jeziček tehtnice premakne sebi v prid.

Zase trdim, da nisem politik – politiki so v svojih dejanjih čisto drugačni, kot zvenijo njihove besede.

V sindikatu gre samo za dve stvari, kaj je prav in kaj ni prav. In prav je človekovo dostojno življenje, spoštovanje njegove integritete in splošnih človekovih pravic. Za te cilje sem pripravljen postaviti svojo ramo.

Boris Govednik,
kandidat za predsednika

Proti slabim sejам republiškega odbora

Rodil sem se 21. 9. 1951 v Novem mestu, poročen sem in oče dveh otrok. Žena je zaposlena v zdravstvu,

oba otroka pa študenta. Zaposlen sem v tovarni Novoteks Tkanina Predilnica Metlika kot mojster tekstilnega vzdrževanja. S sindikalnim delom se aktivno ukvarjam že skoraj deset let. Za delavske pravice se borim že od samega začetka mojega službovanja, ki traja 27 let.

Od leta 1992 sem predsednik sindikata v Predilnici Metlika. Na to dolžnost sem bil izvoljen na tajnih volitvah, obkrajat z veliko večino. Uspelo mi je, da je sindikat postal pomemben partner v podjetju in imel velik vpliv na odločanje ter odgovornost za sklepe. Sem proti sindikalni demagogiji in revolucionarstvu. Sem človek realnosti in dogovorov, v katerih beseda nekaj velja. Moram priznati, da sem s takšnim pristopom pri vodstvu podjetja vedno naletel na odprta vrata. Rezultati takšnih dogovorov so bili v okviru pozitivnih pričakovanj za sindikat in vse zaposlene. Če ne bi bilo tako, danes Novoteksa ne bi bilo več. Zavzemam se za pošten, strpen in odkrit dialog. Zavedam se seveda tudi svojih slabosti in napak, ki sem jih pri tem delu naredil.

Sindikalno delo ni v naprej utečena in znana stvar, zadnje čase je v veliki meri mala "umetnost". Trg kapitala na eni strani in trg delovne sile na drugi strani sta si od primera do primera zelo različna. Verjamem, da mi bodo izkušnje, ki sem jih pridobil v sedemletnem obdobju, ko sem bil član republiškega odbora sindikata, v veliki meri pomagale v boju proti:

- arogantnim direktorjem, ki s prezirom gledajo na delavce in sindikat,
- tistim, ki mislijo, da je vsa pamet koncentrirana v njihovih glavah,
- delodajalcem, ki bodo brez argumentov kršili kolektivne pogodbe,

– sejam republiškega odbora, ki so v zadnjem času postale debatni klub za razpravljalce brez argumentov, za kritike brez boljših predlogov in podobno.

Še posebej bom pozoren na to, da se v naše vrste ne bodo vrnili ljudje, ki jim je strankarska politika na prvem mestu in bi nam radi zaradi političnih interesov in oblasti razdejali Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije. To se dogaja v obdobju predvolilnih bojev, tega pa na žalost v naše sindikatu nihče ne opazi. Nekaterne stranke so spoznale, da so člani sindikata v tem času dober poligon za doseganje strankarskih kratkoročnih ciljev. Tako se dogaja, da posamezniki v podjetjih odpeljejo celotno članstvo v Neodvisnost, krivce za nastalo situacijo pa iščejo v Svobodnem sindikatu.

Z vsemi sredstvi se bom boril za:

- enakopravno obravnavanje tekstilne in usnjarske industrije z drugimi panogami,
- boljše medsebojno sodelovanje območnih odborov našega sindikata,
- izboljšanje pravne pomoči našim članom,
- prizadeval si bom za povrnitev ugleda sejama našega republiškega odbora, ki si ga nedvomno zaslužijo,
- uresničevanje sklepov in zaključkov, ki bodo izraz demokratične volje večine članov.

Zavedam se, da bodo za uresničitev vsega navedenega potrebne miselne spremembe vseh profesionalno zaposlenih v našem sindikatu. Zaposleni v sindikatu se ne bodo smeli obnašati kakor lastniki in hlapci, temveč kot dobri in prijazni sodelavci, ki jim bo v čast, da lahko prispevajo svoj delež k delu Svobodnih sindikatov, svoje zasebne težave pa bodo morali pustiti pri vratarju. Če ne bo tako, se bom za to sam čutil odgovornega.

Če hočemo močan sindikat, ki bo lahko pariral vladi oziroma njihovim predstavnikom, gospodarski zbornici, združenju delodajalcev, se bomo morali zavedati naslednjega: Ne glejmo, kako bi sindikat le kritizirali, temveč kako bi ga s svojim osebnim prispevkom obogatili in bi ga s skupnimi močmi bomo lažje kos težkim nalogam, ki so pred nami.

Martina Horžen,
kandidatka za podpredsednico

Prizadevala si bom za seznam poklicnih boleznih

Rodila sem se 1. 2. 1953 v Brežicah. Po poklicu sem šivilja. Sedaj sem zaposlena

kot profesionalna predsednica sindikata Lisce. Sem tudi članica območnega in izvršnega odbora republiškega odbora sindikatov.

Ugotavljam, da je delo v sindikatu vedno zahtevnejše in težje. To še posebej velja za našo panogo, kjer so delavci zelo slabo plačani in jih pravzaprav izkoriščajo. Plače v naši dejavnosti so namreč za 30 odstotkov pod povprečjem slovenskega gospodarstva.

Ker v tekstilni industriji delamo večinoma ženske, ki so zelo obremenjene tudi s skrbjo za družino, je med njimi zelo veliko izostankov z dela zaradi boleznih.

Predlog novega pokojninskega zakona kaže, da za delavke, ki so začele delati že s 15 leti, nikogar preveč ne skrbi. V svojem okolju pa opazam, da je med njimi veliko obolenj hrbtenice, nog, rok, oči. Največjo ceno našega prehoda v tržno gospodarstvo namreč plačujejo delavke in delavci, ki delajo za strojem.

Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije si bo zato moral prizadevati, da bi v naši državi prišli do novega seznama poklicnih boleznih.

Kljub temu, da se naš sindikat, še posebej predsednik in sekretarka, zelo prizadeva za izboljšanje razmer, so razmere še kritične. Prepričana sem, da posamezni sindikalist, naj bo predsednik v podjetju, sekretar na območju, ali v republiki, sam ne more narediti dovolj. Nekaj lahko dosežemo le z združenimi močmi. Če bom izvoljena za podpredsednico, se bom zato zavzemala za večjo povezanost pri delu. Na ta način bomo lahko ohranili tudi več delovnih mest, izboljšali plače in druge pravice iz dela. Vztrajala bom, da se boleznih šivilj in čevljarjev priznajo za boleznih iz dela.

Prepričana sem, da bo treba na vlado še bolj pritisniti, da bi poskrbela za boljše možnosti gospodarjenja v tekstilni in usnjarski industriji. S tem bo omogočila večjo zaposlenost žensk in ustvarila tudi možnosti za povečanje natalitete.

Jože Türkl,
kandidat za podpredsednika

Delavce lahko zaščiti le dobro organiziran sindikat

Rodil sem se 18. 5. 1955 v Murski Soboti v delavski družini. Po

končani srednji šoli sem se zaposlil in sem že več kot sedemnajst let zaposlen v Muri d. d. Izteka se mi drugi mandat sekretarja sindikata podjetja Mura, ki ga opravljam kot profesionalni sindikalni zaupnik. Prav tako se mi izteka drugi mandat predsednika Območnega odbora Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije za Pomurje in člana republiškega odbora Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije.

Za podpredsednika Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije kandidiram z namenom, da bi člani v okviru sindikata na organiziran način izražali in uresničevali svoje posebne in skupne interese ter uveljavljali in varovali svoj ekonomski in socialni položaj. Želel bi, da se v sindikatu vzpostavi demokratičen prostor za izražanje posamičnih in posebnih interesov članstva ter za usklajevanje interesov na vseh ravneh sindikalne organiziranosti.

V okviru organov Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije se bom zavzemal za delitev dela najodgovornejših funkcionarjev, da bo sindikat čimbolj učinkovit. Dobro so mi znane razmere, v katerih so člani, in ne moremo se skrivati pred travmami, ki jih doživljajo delavske množice.

Delavce, ki se bojijo izgube delovnega mesta, silijo v prekomerno delovne napore, delo prek rednega delovnega časa. Za opravljeno delo dobi delavec le toliko, da se komaj prebije skozi mesec. Delavci zato potrebujejo zaščito, ki jim

jo lahko nudi le dobro organiziran sindikat. Prizadeval si bom, da bodo delodajalci sindikatu priznali veljavo in ga upoštevali kot enakovrednega partnerja na vseh ravneh organiziranosti, ko gre za zagotavljanje socialne, materialne in pravne varnosti delavcev.

Zavedam se, da ne bo lahko, vendar kljub temu želim poiskati sodelavce, s katerimi bomo članstvo povezali za skupne interese in cilje. Poiskali bomo poti sodelovanja in medsebojnega razumevanja, ki bo pripomoglo h krepitvi Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije.

Branka Novak,
kandidatka za sekretarko

Da bi delodajalci kolektivno pogodbo bolj spoštovali

Rodila sem se 31. 12. 1948 v Litiji. Po poklicu sem ekonomistka

Od leta 1990 opravljam funkcijo sekretarke sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije.

Sem le ena od članic izvršnega odbora republiškega odbora sindikatov, moja naloga je torej pripravljati seje in izvrševati sklepe. Tako je bilo dosedaj, enako naj bi bilo tudi v bodoče.

Pri tem svojem delu moram biti dovolj samostojna, saj na pomoč strokovne službe ZSSS ne morem vedno računati.

Na vprašanje, kdaj mi je najtežje, bi odgovorila, da takrat, ko država ne vidi, kako pomembni so zanj delavci in delavke tekstilne, oblačilne in obutvene industrije, ki so včlanjeni v naš sindikat. Čeprav sindikat velikokrat zahteva ukrepe v korist podjetij in za izboljšanje položaja zaposlenih, pri državnih organih za te zahteve ni dovolj razumevanja.

Pri delu v sindikatu moram upoštevati tudi to, da je večina našega članstva ženskega spola, da morajo članice poleg dela na delovnem mestu opraviti doma še en šiht. Skrb za družino je v veliki meri na njihovih ramenih.

Kot sekretarka si bom še naprej prizadevala, da bi državne organe prepričali, da morajo izboljšati položaj podjetij iz naših dejavnosti. Tudi to, da delavkam in delavcem za zasluženost, vendar skromno plačo, ne bi bilo treba stavkati.

Moj cilj, če bom znova izvoljena, bo večja veljavnost naše kolektivne pogodbe, delodajalci jo morajo spoštovati. Moj napor bo usmerjen tudi v to, da bi članstvo spoznalo, da je kolektivna pogodba sad našega skupnega naporega dela. Da je boljša pogodba mogoča le, če bo članstvo zanj pripravljeno še bolj pritisniti na delodajalce, še prej pa na državo. Zaposlene želim spomniti, da smo kolektivno pogodbo lani podpisali tudi zaradi 23.000 podpisov naših članov in drugih zaposlenih, ki so jamčili, da so za našo pogodbo pripravljeni tudi stavkati. Članstvo želim spomniti tudi na to, da je kolektivna pogodba dejavnosti le minimum in da prek sindikata v svojem podjetju, odvisno od gospodarskih rezultatov, lahko dosežejo še več. Višje plače in druge pravice so namreč odvisne le od rezultatov posameznega podjetja in delovanja v njih organiziranega sindikata.

Kako naj delovni invalidi, zaposleni pri nelikvidnih delodajalcih, pridejo do nadomestil

Na območno organizacijo ZSSS v Podravju se vsak mesec obrne veliko invalidnih delavcev, ki jim delodajalci plač ne izplačujejo redno. Delavci se tudi pritožujejo, da jim delodajalci ne izplačujejo redno niti nadomestila osebnega dohodka, ki ga zanje prejemajo od zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Tehnika izplačevanja tega nadomestila je namreč praviloma takšna, da delavcu nadomestilo izplača delodajalec, nato pa zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delodajalcu izplačani znesek refundira.

"S tem problemom se v Podravju srečujemo že dolgo. Že pred več kot dvema letoma smo na to opozorili pristojne na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, pa tudi varuha človekovih pravic," pojasnjuje sekretarka območnega odbora Sin-

dikata obrtnih delavcev v Podravju **Branka Jurak**. "Takrat je ministrstvo ukrepalo. Državna sekretarka Nataša Belopavlovič je že oktobra leta 1996 na zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije naslovila dopis, v katerem je opozorila na ta problem in predlagala, naj bi nadomestila invalidnim delavcem v izjemnih primerih začeli izplačevati neposredno. Na tej podlagi je zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije izdelal posebna navodila za neposredno izplačevanje nadomestila za delovne invalide druge kategorije, ki delajo s skrajšanim delovnim časom. Mnogi invalidni delavci še danes ne poznajo teh navodil, čeprav smo jih nanje večkrat opozorili na naših sindikalnih sestankih."

In kaj pravijo ta navodila? "Praviloma zaposlenemu delavcu, ki kot in-

Branka Jurak: Mnogi invalidni delavci druge kategorije, ki prejemajo za krajši delovni čas nadomestilo plače od zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, še ne vedo, da so upravičeni do neposrednega izplačila nadomestila, če jim delodajalec plač ne izplačuje redno.

valid druge kategorije invalidnosti dela s skrajšanim delovnim časom, obračuna in izplača nadomestilo delodajalec, ki na koncu vsakega trimesečja pošlje zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zahtevek za refundacijo omenjenih sredstev."

"Izjema pri navedenem pravilu se nanaša na delovne invalide druge kategorije v primerih, ko delodajalec svojim delavcem ne izplača plač za opravljeno delo v rednem roku. Povedano po domače ta izjema velja, kadar delodajalec delavcem redno ne izplačuje plač. V teh primerih zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delovnim invalidom druge kategorije neposredno nakazuje nadomestilo na njegov račun."

Kaj pa mora za to storiti delovni invalid? "Delovni invalid druge kate-

Ali se lahko delodajalci norčujejo že iz sodišč?

Kakor smo v Novi Delavski enotnosti že poročali, so delavki Kmetijske zadruge v Lenartu Zdenki Šturm leta 1994 zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti izrekli ukrep prenehanja delovnega razmerja. Ob pomoči ZSSS se je Šturmova, ki je čez noč ostala brez vseh dohodkov, napotila iskat pravico na delovno sodišče. Po dolgotrajnih postopkih je tožbo dobila. S sodbo, ki je bila pravnomočna januarja letos, je sodišče ugotovilo, da za izrek suspenza niso bili izpolnjeni zakoniti pogoji, zato je Kmetijski zadrugi v Lenartu naložilo, da mora Zdenko Šturm ponovno zaposliti in ji izplačati vse plače in prispevke ter druge prejemke za nazaj.

"Kmetijska zadruga tega, kar ji je naložilo sodišče, ni storila," pravi Šturmova. "Direktorica zadruge me je samo 24. julija poklicala na pogovor, na katerem mi je dejala, da mi plač in prispevkov za nazaj ne bodo plačali, o tem, ali me bodo ponovno zaposlili, pa mora še razmisliti."

Šturmova je zaman čakala, da jo bodo poklicali nazaj na delo. Nekega dne je iz Kmetijske zadruge Lenart dobila plačo za julij, čeprav je ni nihče poklical na delo in potemtakem v zadrugi julija ni delala niti minute. Že avgusta pa je dobila odločbo, s katero so jo v zadrugi opredelili za trajno presežno delavko. V odločbi piše, da ji po šestih mesecih preneha delovno razmerje zaradi trajnega prenehanja potrebe po delu. Do izteka šestmesečnega odpovednega roka je napotena domov na čakanje, v tem času pa bo dobivala 70 odstotkov plače. Tako je Zdenka Šturm

ponovno izgubila zaposlitev, čeprav niti ni vedela, da so jo v Kmetijski zadrugi Lenart ponovno zaposlili.

"Delavka se mora po izteku 6 mesecev oziroma po prenehanju delovnega razmerja prijaviti na Republiškem zavodu za zaposlovanje, Uradu za delo v Lenartu, kjer bo uveljavljala pravico do nadomestila plače za čas brezposelnosti," piše prav tako v odločbi. Tako so v Kmetijski zadrugi Lenart "uresničili" sodbo sodišča in svoji delavki in materi treh otrok "popravili krivico", ki so ji jo storili in zaradi katere je trpela štiri dolga leta. Naj razume, kdor more!

"Ob pomoči službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS sem se na odločbo že pritožila," pravi Zdenka Šturm. Sindikalni odvetnik pa je že napovedal, da zoper Kmetijsko zadrugo v Lenartu ne bo vložil samo tožbe na delovnem sodišču in da namerava zoper odgovorno osebo na Kmetijski zadrugi Lenart vložiti tudi kazensko ovadbo pri pristojnem javnem tožilcu.

Sicer pa Zdenka Šturm ne verjame niti tega, da so jo na Kmetijski zadrugi zares ponovno zaposlili, preden so jo odpustili. "Ko sem se 21. oktobra na Zavodu za zdravstveno zavarovanje pozanimala, ali mi zadruga plačuje prispevke za zdravstveno zavarovanje, sem dobila pisno potrdilo, da sem še vedno zavarovana po možu. Na mojih plačilnih listkih pa piše, da mi od plače, ki jo dobivam že tretji mesec, odteguje sredstva za zdravstveno zavarovanje," pravi pretreseno Zdenka Šturm. "Ali smo prišli že tako daleč, da se lahko delodajalci norčujejo že iz sodišč?" **T. K.**

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Pravica do nadomestila plače

Delovni invalid II. ali III. kategorije, ki se ne javlja pristojnemu zavodu za zaposlovanje, ne izpolnjuje pogojev za priznavanje pravice do nadomestila plače.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 88/98 z dne 23. 6. 1998)

Prvostopenjsko sodišče je zavrnilo zahtevek tožnika, da se mu prizna pravica do nadomestila plače za čas čakanja na zaposlitev na drugem ustreznem delu od 13. 9. 1993 dalje, ker je ugotovilo, da ne izpolnjuje pogojev za priznanje te pravice.

Drugostopenjsko sodišče je zavrnilo pritožbo tožnika zoper prvostopenjsko sodbo in potrdilo njegovo odločitev.

Zoper pravnomočno odločbo je tožnik vložil pravočasno revizijo iz revizijskega razloga zmotne uporabe materialnega prava. Naveden je, da za pridobitev in ohranitev pravice do nadomestila plače ni pogoj niti državljanstvo niti delovno dovoljenje. Delovno razmerje mu je prenehalo zaradi stečaja podjetja, zato je materialna podlaga za priznanje pravice v 123. členu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ta pa priznanja pravice ne pogojuje z delovnim dovoljenjem.

Revizijsko sodišče je revizijo kot neutemeljeno zavrnilo, svoje stališče pa je obrazložilo:

Revizijsko navajanje zmotne uporabe materialnega prava glede na ugotovljeno dejansko stanje ni utemeljeno.

Drugostopenjsko sodišče je svojo odločitev oprlo na določbo 123. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ - Uradni list RS, št. 12/92, 5/94 in 7/96) Ta v prvem odstavku omogoča priznanje pravice do nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu oziroma do dela s skrajšanim delovnim časom, če mu to delo ni bilo zagotovljeno. V drugem odstavku istega člena je še določba, da mu ta pravica pripada, če se v roku 30 dni po dokončnosti odločbe o priznanju pravice do zaposlitve na drugem ustreznem delu oziroma do dela s skrajšanim delovnim časom prijavi zavodu za zaposlovanje. Sodišče je zavrnitev

gorije mora pri pristojni delovni enoti zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje vložiti zahtevek za neposredno izplačevanje denarnega nadomestila. K zahtevku mora priložiti: pogodbo o zaposlitvi; obračune plače za mesece, za katere mu plače niso bile izplačane; kopijo tožbe za izplačilo plač, ki jo je na delovnem sodišču vložil zoper delodajalca; naslov banke ter številko tekočega računa ali hranilne knjižice."

"Neposredno izplačilo nadomestila gre invalidu od dneva vložitve zahtevka, vendar le, če zahteva vsebuje tudi kopijo tožbe proti delodajalcu. V nasprotnem primeru pa zavod invalidu izplačuje nadomestilo neposredno od dneva, ko predloži kopijo tožbe zoper delodajalca."

"Res je pot do tega, da zavod prične izplačevati delavcu nadomestilo, nekoliko zapletena. Vendar pa je to za tiste invalidne delavce, ki ne dobivajo redno plač, edina možnost, da pravočasno pridejo vsaj do nadomestila, ki jim pripada," poudarja Jurakova.

T. K.

PРАВNA MNENJA IN NAŠVETI

Piše: Igor Pišek, dipl. iur.

Delovna uspešnost v upravnih enotah

Načelnik upravne enote je na podlagi odločb, za katere je hotel, da ostanejo tajne (?), razdelil med približno polovico delavcev del plače zaradi povečanega obsega dela in velike obremenjenosti na delovnem mestu, in sicer v višini 145 % bruto plače posameznika (za mesec maj 25 %, za mesece junij do september 30 %). Načelnik ni hotel pojasniti kriterijev, po katerih je izbiral med delavci. Del plače je podelil tudi delavcem, ki so zaposleni šele nekaj mesecev ali za določen čas. Ali je ravnanje pravilno?

Iz vprašanja ni razvidno, na kateri pravni podlagi je načelnik upravne enote podelil del plač posameznim zaposlenim. Menimo pa, da gre v predmetni zadevi za del plače na podlagi delovne uspešnosti. Ta del plače za zaposlene v upravnih enotah opredeljuje naslednja zakona:

Zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in v organih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 18/94) določa v 17. členu, da del plače za delovno uspešnost pripada zaposlenemu, ki bistveno presega pričakovane delovne rezultate ali je nadpovprečno delovno obremenjen. Ta del plače lahko znaša največ 20 % osnovne plače. Merila za ugotavljanje delovne uspešnosti drugih zaposlenih (tudi zaposlenih v upravnih enotah - o.p. I. P.) se določijo v aktu javnega zavoda oziroma državnega organa.

Zakon o delavcih v državnih organih (Uradni list RS, št. 15/90 - 70/97) določa v 68. členu, da se v aktu državnega organa kot kriteriji za delitev plač določijo zahtevnost del delovnega mesta, delovna uspešnost in delovne izkušnje delavca. Pri ugotavljanju delovne uspešnosti se upošteva zlasti obseg opravljenega dela, strokovnost pri delu, uporabnost oz. izvirnost rešitev, pravilnost uporabe predpisov in pooblastil, pogostost napak pri delu, izraba delovnega časa, izpolnjevanje rokov in smotrnost porabe sredstev. Delovno uspešnost delavca ugotovi predstojnik glede na obseg in kakovost opravljenega dela.

Iz obeh zakonov je razvidno naslednje: Kriteriji za ugotavljanje delovne uspešnosti morajo biti opredeljeni v aktu (pravilniku) državnega organa. S temi

leni za določen čas ali ki so zaposleni šele nekaj mesecev.

Pomembna je tudi zakonska omejitev (glej zgoraj), ki določa, da lahko delavec dobi največ 20 % osnovne plače kot dodatek na delovno uspešnost. Kolikor gre v predmetni zadevi za del plače na podlagi delovne uspešnosti, potem ali navedeni odstotki ne držijo ali pa je prišlo do nepravilnosti pri izplačevanju dodatka na delovno uspešnost.

Glede tajnosti odločb: Kolikor se to nanaša na vprašanje, ali so podatki o plačah javni, t.j. ali se imajo pravico seznaniti s plačo posameznika tretje osebe (npr. sodelavci), potem je odgovor, da takšne pravice nimajo, in v tem smislu bi lahko govorili o "tajnosti" odločbe, ki se nanaša na posameznikovo plačo. To urejata ZDDO v 62. členu ter Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 8/90).

kriteriji je načelnik upravne enote (nasproti delavcu, zaposlenemu v upravni enoti, predstavlja delodajalca) dolžan seznaniti delavce.

Sicer pa kriteriji za ugotavljanje delovne uspešnosti praviloma ne izključujejo delavcev, ki so zapos-

Sindikalna lista

Oktober 1998

Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo) Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)

Prvi del

	SIT	SIT
1. Dnevnice		
- cela dnevnicna (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.500,00
- polovična dnevnicna (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.750,00
- znižana dnevnicna (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.218,00
2. Kilometrina (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	62.925,00	51.098,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1998) - po SKPGD (na delovni dan)	548,00	548,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	50.532,00	42.958,00
- za 20 let	75.798,00	64.437,00
- za 30 let	101.064,00	85.916,00
2. Odpravnina pri upokojitvi	314.626,00	471.939,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodnejše		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodnejše
3. Solidarnostne pomoči		
- po SKPD		
- ob smrti delavca	93.751,00	85.496,00
- ob smrti v ožji družini	46.875,00	-
4. Minimalna plača (od 1. 8. 1998)	64.666,00	64.666,00
5. Zajamčena plača	37.045,00	37.045,00
6. Regres za letni dopust		
- najmanj	102.000,00	84.800,00
- delavci s plačo pod 110.000,00 SIT na mesec	-	102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97 v višini 51.098,00 SIT).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon. Za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

V Svili so proslavili 75-letnico obstoja

Kriza, ki je v zadnjem desetletju zajela domala vso slovensko tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo, je zdesetkala tudi tekstilne tovarne v Mariboru in Podravju. Le redka podjetja so krizi uspešno kljubovala. Med njimi je tudi tekstilna tovarna Svila, v kateri so pred dnevi proslavili 75-letnico obstoja. Ob tej priložnosti je direktorica Liljana Kocbek sklicala tiskovno konferenco, na kateri je javnost seznanila s poslovanjem Svile.

Bogata tradicija

Svila se je razvila iz podjetja Thoma, ustanovljenega leta 1928. V sedanje prostore v Melju se je podjetje preselilo že leta 1935, sedanje ime pa je dobilo leta 1952.

Ob ustanovitvi je Svila proizvedla letno milijon metrov tkanin. Proizvodnja se je po-

Svila je ena redkih tekstilnih tovarn v Podravju, ki posluje uspešno

Svila je na dobri poti

večevala vse do leta 1986, ko je proizvedla letno že 10 milijonov metrov blaga. V lanskem letu je podjetje proizvedlo 5,7 milijona metrov tkanin.

“Svila je eden največjih evropskih proizvajalcev tkanin iz sintetične in umetne svile ter iz mešanice naravnih in sintetičnih vlaken,” pravi Liljana Kocbek. “Danes naše podjetje proizvaja enobarvne in tiskane modne tkanine za lahka ženska oblačila, tkanine za šport in prosti čas in tkanine za podloge.”

Svila okoli 80 odstotkov celotne proizvodnje izvozi, največ v Nemčijo in Združene države Amerike, pa tudi v Francijo, na Hrvaško in v Italijo. V Sloveniji proda tovarna 20 odstotkov proizvodnje - od tega 75 odstotkov tovarnam konfekcije.

V Svili je trenutno 358 zaposlenih. Med njimi je 171 žensk. “Kadrovska struktura podjetja je ustrezna, saj ima kar 42 odstotkov zaposlenih najmanj srednjo strokovno izobrazbo,” pravi Liljana Kocbek. “Sicer pa v Svili negujemo partnerske odnose med podjetjem in zaposlenimi.”

Realizacija na zaposlenega v Svili znaša okoli 50.000 mark, bruto dodana vrednost na zaposlenega pa 14.000 mark, kar je za razmere v naši tekstilni industriji veliko.

Katere so prednosti, zaradi katerih se je Svila kljub kriznim razmeram v naši tekstilni industriji v zadnjih letih uspešno razvijala? “V prvi vrsti imamo dobre poslovne povezave s kupci na evropskem in ameriškem trgu ter ustrezno kadrovsko strukturo zaposlenih, ki imajo poleg izobrazbe tudi bogate izkušnje. Poleg tega imajo zaposleni potrebna znanja, ki podjetje uvrščajo med prilagodljiva evropska podjetja na področju proizvodnje modnih tkanin,” poudarja Liljana Kocbek. “Poleg tega pa velja omeniti še dobro tehnološko opremljenost, tesne stike s fakultetami mariborske univerze,

lastno delo na področju razvojno-raziskovalnega dela, raznolikost proizvodov, jasno opredeljene cilje poslovanja in ustrezno sodelovanje med lastniki in zaposlenimi.” Med lastniki podjetja so tudi zaposleni, bivši zaposleni in upokojenci, ki imajo v svojih rokah skupno 48 odstotkov delnic podjetja.

V zadnjih treh letih je moralo v Sloveniji v stečaj ali prisilno poravnavo 61 tekstilnih podjetij. Liljana Kocbek vidi vzroke za to v visoki domači inflaciji, v previsoki bruto ceni dela (previsoki prispevki!), v prehitri rasti domačih stroškov, v skromnem obsegu vlaganj in v hudi konkurenci, ki je marsikdaj tudi nelojalna. “Država dopušča, da se na domačem tržišču pod lažnimi znaki kakovosti prodajajo različni nekvadratni tekstilni izdelki, kar je nedopustno. Takšne anarhije na trgu ne dopušča nobena urejena država,” poudarja Liljana Kocbek.

Tekstilna industrija ima perspektivo

Svila je imela v lanskem letu okoli dve milijardi tolarjev poslovnih prihodkov. Kljub uspešnemu poslovanju pa tudi v Svili močno občutijo krizo. “Kar 54 odstotkov vseh stroškov predstavljajo stroški za zagotovitev repromaterialov. Ker so plače zelo obremenjene z davki in prispevki, znašajo stroški dela 29 odstotkov vseh stroškov. Glede na to, da so pri nas visoke obrestne mere, smo samo za stroške financiranja lani porabili 139 milijonov tolarjev,” opozarja Kocbekova. “Še sreča, da podjetje posluje z 80 odstotki lastnih sredstev.”

V Svili budno spremljajo tudi, kaj se dogaja s tekstilno industrijo v Evropi in svetu. “Kriza je zajela vso tekstilno industrijo v Evropi,” opozarja Kocbekova. “Če hočemo prebroditi

krizo, moramo budno analizirati tudi, kaj se dogaja v tujini.”

Svila se od številnih drugih tekstilnih tovarn pri nas ne razlikuje samo po uspešnem poslovanju, temveč tudi po tem, da ima jasno vizijo razvoja.

“Kljub temu, da so nekateri v Sloveniji že naredili križ čez našo tekstilno industrijo, smo prepričani, da ima tekstilna industrija v Evropi in pri nas še perspektivo. Zato si nameravamo tudi v bodoče služiti kruh s tkanjem in plemenitjenjem ter prodajo tkanin,” pravi odločno Liljana Kocbek. “Želimo ostati srednje veliko evropsko tekstilno podjetje, ki bo slovelo po svoji kakovosti. Zato bomo budno spremljali modne trende in si prizadevali, da bi bili naši kupci zadovoljni.”

V Svili so si ob 75-letnici obstoja tovarne zastavili tudi nekaj strateških ciljev. Tako želijo do leta

2002 povečati bruto dodano vrednost na zaposlenega na 28.995 mark. Prodajo nameravajo povečati za 4,1 odstotka, realni neto dobiček pa naj bi leta 2002 znašal 4,5 odstotka. Žal pa bodo morali zmanjšati število zaposlenih na okoli 250 delavcev.

Perspektiva je v kakovosti

Da bi lahko vse to dosegli, si bodo v Svili prizadevali s svojimi proizvodi prodreti v najvišje kakovostne razrede. “Na tržišču je prišlo do delitve na tiste proizvode, ki dajejo majhno dodano vrednost na zaposlenega, in na tiste, ki prinašajo višjo dodano vrednost na zaposlenega. Perspektiva Svile je samo v proizvodnji visoko kakovostnih tkanin, s katerimi bomo prodrli v najvišje cenovne razrede,” poudarja Liljana Kocbek.

Samo takšna poslovna politika zagotavlja zaposlenim lepšo prihodnost. Trenutno dosega plače v Svili povprečne plače v slovenski tekstilni industriji, vendar pa le-te še vedno močno zaostajajo za plačami v gospodarstvu nasploh. Tako je bila denimo julija povprečna bruto plača v Sloveniji 155.000 tolarjev, v tekstilni industriji pa 101.000 tolarjev. V Svili je julija znašala povprečna plača 97.000 tolarjev.

Da bi lahko dosegli zastavljene cilje, bodo v Svili v naslednjih letih investirali v posodobitev proizvodnje 5 milijonov mark. Med drugim bodo uvedli tudi procesni menedžment. Računajo, da bodo s tem zmanjšali število ravnih vodenja in povečali uspešnost timskega dela.

Ob 75-letnici je Svila pripravila za svoje kupce in poslovne partnerje v Narodnem domu v Mariboru proslavo z modno revijo, na kateri je bil tudi minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja. Podjetju je čestital za prehojeno pot in uspešno poslovno politiko ter vsej tekstilni industriji obljubil bolj stabilne pogoje gospodarjenja in pomoč pri premoščanju ovir na poti razvoja. Ob visokem jubileju so v tovarni pripravili tudi proslavo in družabno srečanje za vse zaposlene.

Souprava, orodje menedžerjev

O soupravljanju smo se pogovarjali z delavskim direktorjem v celjski Cinkarni dr. Andrejem Lubejem

V Cinkarni d. d., kjer je zaposlenih okoli 1300 delavcev, so izvolili svet delavcev in delavskega direktorja sicer že pred vpisom družbe v register gospodarskih družb lani februarja, vendar so organi soupravljanja delovali bolj formalno kot zares, pravi dr. Andrej Lubej, delavski direktor v Cinkarni. "Polnovredni" so postali šele po registraciji podjetja oziroma prvi skupščini delničarjev letos poleti, ko je bil izvoljen nadzorni svet in še malo kasneje delavski direktor.

Ali se delo delavskega direktorja kaj razlikuje od opravil začasnega delavskega direktorja?

Prej je bilo to zelo formalno. Vendar moram povedati, da šele zdaj potekajo pogajanja o vsebini dela pravega delavskega direktorja. Mislim, da bomo z generalnim direktorjem še ta teden sklenili dogovor o delu delavskega direktorja.

Kdo vas je kandidiral v svet delavcev, kdo je bil v ozadju kandidature?

Nekaj članov sveta delavcev. Danes, ko se že malo bolj ve, kaj je delavski direktor, bi morda bilo kaj interesnih struj, takrat pa nihče ni nič vedel in tudi ni bilo pretiranega zanimanja za to funkcijo.

Kako je opredeljen vaš položaj v statutu družbe?

Po statutu imamo enočlansko upravo, in tu smo naleteli na vprašanje, kaj z delavskim direktorjem. Ker zakon o soupravljanju v podjetjih z več kot 500 zaposlenimi predvideva delavskega direktorja, nas pa je okoli 1300, in ker je zakon po našem prepričanju nad statutom podjetja, smo se odločili, da bomo delavskega direktorja vključili v upravo kot enakovrednega člana. Na nadzornem svetu smo se uspeli dogovoriti, da sem delavski direktor-član uprave s polovičnim delovnim časom na svojem delovnem mestu pomočnika direktorja za strokovna vprašanja za kemijsko področje.

Zakaj ste polprofesionalec, po lastni želji ali zaradi varčevanja?

Svet delavcev je želel, da delavski direktor dela samo to, generalni direktor pa je želel človeka, ki bi samo četrtino svojega delovnega časa porabil za funkcijo delavskega direktorja. Kompromis se meni zdi najboljši, saj imam pol časa na voljo za svoje strokovno delo, na katerem imam še nekaj ambicij.

Ali je bilo kaj različnih mnenj o tem, kaj bi kot delavski direktor počeli v podjetju?

Predvsem je bilo vprašanje, kaj naj delavski direktor sploh počne. Tudi meni to ni bilo jasno, in ko so me nagovarjali, naj prevzamem funkci-

jo, sem precej razmišljal o tem. Imel sem tudi ambicije na svojem strokovnem področju. Vendar sem sklenil, da prevzamem to funkcijo, ker se mi je zdelo, da motivacija zaposlenih v podjetju ni na dovolj veliki višini in da bi bilo tu treba nekaj storiti. Motivacija za delo je temelj uspešnosti firme. Zato sem se odločil, da bom kot delavski direktor skušal na tem področju kaj storiti za pripravnost ljudi firmi, za vse, kar povečuje uspešnejše poslovanje firme. Da delavci ne bi hodili v firmo kot nekakšna delovna žival odslužit svoje, ampak da bi delali z veseljem, z občutkom, da so v podjetju potrebni in da v podjetju cenijo njihov prispevek.

Kaj zaobsega ta naloga?

Motivacija je zelo široko področje. Ne gre namreč samo za finančno zadovoljstvo. Da bi se ljudje v podjetju dobro počutili, jim je treba nuditi še kaj več. Denimo možnost izobraževanja. Če se kdo hoče izobraževati, če čuti, da potrebuje dodatna znanja za opravljanje svojega dela, mu je to treba omogočiti, ne da bi moral sam za to prosi. Moja naloga bi bila pognati splošno akcijo za vzpostavljanje vzdušja med zaposlenimi in vodstvom, da je izobraževanje zaželeno in potrebno. Tu se ne splača varčevati. Mislim, da je koristno vsakršno izobraževanje, četudi ni neposredno vezano na delo, ki ga delavec trenutno opravlja. Kdor želi pridobivati znanja, mu je to treba omogočiti. Zadovoljen bo, ker mu je podjetje to omogočilo in bo zato bolj motiviran.

Področje izobraževanja vam je glede na vašo tehnično izobrazbo relativno tuje. Kako mu boste kos?

Strokovnjak s tega področja nisem, vendar sem ob delu v Cinkarni napravil magistririj in kasneje tudi doktoriral. Zato poznam probleme študija ob delu in razumem tiste, ki želijo študirati. Mislim, da je vsak, ki razmišlja, da potrebuje za dobro opravljanje svojega dela še kaj novega znanja, na pravi poti. To je treba podporirati.

To področje naj bi po zakonu o soupravljanju sodilo v kadrovske delnaloge, ki jih ima delavski direktor. Kaj pa

socialno področje, kako si zamišlate delo na tem področju?

Če pravimo, da je zadovoljstvo osnova vsega dela v podjetju, je osnova zadovoljstva, če ima človek vse, kar potrebuje. Če ima premajhno plačo, ne more funkcionirati. Zato veliko delavcev dela popoldne, v službo pa prihaja nerazpoložena, utrujena. Težava je, ker podjetje lahko plača več samo, če ima. Več pa ima, če več naredi. To je začaran krog, ki ga je najbolje pretrgati pri motivaciji, ker ljudi lahko motivirate tudi z nedejnimi spodbudami.

Na socialnem področju je treba poskrbeti za najbolj ogrožene. Tem je treba dati nekaj več, kot podjetje ceni njihovo delo, ker če imajo premalo za življenje, za delo niso dovolj motivirani. Osnova mojega dela na socialnem področju je pač to, da se učinkovitost dela poveča.

Kako je uprava sprejela vaše zamisli o izobraževanju zaposlenih, saj je to povezano s stroški?

Vseh teh idej uprava še ne pozna, saj v dogovorih še nismo tako daleč. Dozdaj smo se ukvarjali predvsem z vzpostavljanjem mehanizmov za

funkcioniranje souprave. Na začetku je bilo precej nezaupanja do novega. Zdaj pa je svet delavcev že deležen določenega zaupanja, poleg tega pa smo sklenili tudi dogovor o poslovniku o načinu dela sveta in participacijski dogovor. V kratkem bomo sprejeli še dogovor o delu delavskega direktorja, in upam, da tudi dogovor o sodelovanju med delavskim direktorjem, svetom delavcev in sindikatom. Pred dvema tednoma smo imeli seminar o področju dela sveta delavcev in sindikata in na njem smo zelo dobro razmislili področji vpliva obeh.

Menedžerji pravijo, da bi bilo najbolje, če bi funkcije delavskega direktorja prevzel kadrovski direktor.

Mislim, da je delavski direktor tisti, ki naj bi omogočil sodelovanje med upravo in zaposlenimi. Kadrovski direktor zelo lahko pride v nasprotje z interesi zaposlenih in zato morata biti ti dve funkciji razmejeni. Predvsem pa bi morali spremeniti miselnost menedžerjev o soupravljanju. Soupravljanje je v pomoč menedžerjem za doseganje uspehov. Menedžerji morajo spoznati, da je soupravljanje njihovo orodje, da je namenjeno njim. Pomembno se mi zdi preseči prepričanje, da je soupravljanje naloženo zaposlenim, da si ga izborijo kot pravico. Menedžerji naj bi spoznali, da je soupravljanje predvsem njim v pomoč, ne le pravica zaposlenih. Soupravljanje je kot orodje. Z orodjem lažje opravite delo, seveda pa se morate prej naučiti delati z njim. Menedžerji ga v glavnem še ne znajo uporabljati. Zato se ga bojijo.

Pri vas teh problemov ni...?

Moram reči, da so bili problemi v začetku, da je bilo precej nezaupanja, ki pa plahni. Pri tem je seveda treba biti tolerant in napredovati korakoma. Večji problem je srednji vodstveni kader, ki je še bolj nezaupljiv.

Kako bi pa delavski direktor zastopal interese delavcev, ki jim grozi odpust?

Tu ni dvoma, delavski direktor bi se postavil na stran delavcev.

V vsakem primeru?

Da, v vsakem primeru. Tu so ogrožene osnovne pravice delavcev.

Kaj pa, če v resnici ne bi bilo več dela, če bi dejavnost, s katero so se ukvarjali, propadla?

To naj rešuje uprava, za to je plačana.

Kaj pa, če je kljub trudu uprave odpušcanje zaposlenih dejansko edina možna rešitev?

To ne more biti edina rešitev.

S. J.

Dr. Andrej Lubej: Menedžerji bi morali sodelovanje delavcev pri upravljanju podjetij sprejemati kot orodje, s katerim bi lažje dosegali poslovne rezultate, ne pa kot pravico zaposlenih.

Jurić in Semolič pozivata vladi k sodelovanju

Tokratno srečanje vodstev sindikalnih organizacij, ki sodelujeta že vse od osamosvojitve, je bilo namenjeno izmenjavi izkušenj predvsem glede uvedbe davka na dodano vrednost (na Hrvaškem so ga uvedli že pred dobrim letom), zakona o delovnih razmerjih ter reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pogovarjali so se tudi o pripravah na kongres, ki ga bosta obe organizaciji imeli v začetku letošnjega decembra.

V razpravi o davku na dodano vrednost so hrvaški kolegi opozorili na pasti in posledice, ki jih prinaša uvedba takšnega davka in ki je v sosednji državi negativno vplival na življenjski standard večine delavcev in njihovih družin. Davek na dodano vrednost je povzročil težave tudi na področju izdajateljske dejavnosti, proizvodnje zdravil, turizma in gostinstva in še druge. Glede reforme pokojninskega in invalidskega zavarovanja v obeh državah so se predstavniki obeh sindikalnih central strinjali, da je nevzdržno, da poskušajo reforme diktirati predstavniki mednarodnih finančnih institucij, poleg tega pa so te reforme premalo premišljene, uvajajo se prehitro in po navadi brez soglasja sindikatov kot socialnih partnerjev.

Predstavniki obeh sindikalnih central so govorili tudi o odnosih med državama in v okviru tega še posebej o nerešenih vprašanjih med njima. Ugotovili so, da se pri razreševanju problemov na obeh straneh uporabljajo metode zaostrovanja in popuščanja, ki služijo edino dnevni politiki ter strankarskim in predvolilnim interesom. Medtem pa se v odnosih

med državama nič ne spremeni, kar ne prispeva k boljšim medsebojnim odnosom.

Politiki dajejo največkrat prednost sporom, medtem ko obe največji sindikalni centrali v Republiki Hrvaški in Republiki Sloveniji dajeta prednost dobrim odnosom, sodelovanju in stalnemu komuniciranju o vseh pomembnih interesnih, delavskih in drugih vprašanjih.

Delegacija Zveze samostojnih sindikatov Hrvaške, ki jo je vodil predsednik ZSSH Davor Jurić (v sredini desno), v njej pa sta bila še podpredsednik dr. Božo Žaja in glavni tajnik Vitomir Begović, se je prejšnji teden pogovarjala z vodstvom ZSSS.

Dejstvo je, da hrvaški in slovenski narod pripadata istim civilizacijskim in kulturnim krogom in da je skupni cilj obeh članstvo Hrvaške in Slovenije v evropskih integracijah. Zato hrvaški in slovenski sindikalisti zahtevajo od vlad obeh držav, da začneta sodelovati in učinkovito razreševati vsa sporna vprašanja na podlagi medsebojnih dogovorov ter poiščeta razumne in obojestransko sprejemljive rešitve za premoženjska vprašanja, status jedrske elektrarne v Krškem, Piranski zaliv in drugo, s ciljem še naprej izboljševati dobrososedske odnose, tako kot se to spodobi za razumne evropske države.

(Povzeto iz skupnega sporočila, ki sta ga podpisala Dušan Semolič in Davor Jurić)

Mojstri za spuščanje megle

Špoštovani gospod Lesjak, čeprav ste napisali, da vas pa zanesljivo nikoli ne bom o ničemer prepričal – čemu si potem še »dopisujeva«, če ste mi že zaloputnili vrata? – vam vnovič odgovarjam, pač zaradi bralcev Nove Delavske enotnosti. Strinjam se, da socialni dialog kot zgolj lepotni okrasek odločitev, ki bi jih vlada na koncu »izsilila« skozi parlamentarno proceduro, ne bi imel nobenega smisla. Toda naslovnik vaših pritožb je zopet nepravil. Socialni dialog nikjer v razvitem svetu ni nadomestek parlamentarnega odločanja. Edino parlament je predstavnik vsega ljudstva in le ta ima pravico zadnje besede. Socialni dialog je bil

»izumljen« zato, da se proces družbenega odločanja razširi tudi na neparlamentarne dejavnike, da bi imela socialno pomembna politična odločitev za seboj najširše možno družbeno soglasje (in ne le volje trenutne parlamentarne večine). A predpostavka resničnega socialnega partnerstva je družbena odgovornost vseh partnerjev, v prvi vrsti njihova pripravljenost za sporazumevanje oziroma za iskanje kompromisnih rešitev.

Pravite, da je meni beseda »skupno« sinonim za »Ropovo«. Kaj res? Predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju že v tej fazi vsebuje celo vrsto kompromisnih rešitev, ki so nedvomno rezultat socialnega sporazumevanja oziroma pripravljenosti vlade, da prisluhne argumentom socialnih partnerjev. Leto polne starosti je nižje za ženske, zmanjša se še za čas zaposlitve pred 18. letom starosti in za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, odbitki pri upokojitvi pred polnim letom starosti se zmanjšujejo z vsakim letom

po dopolnitvi 40 oziroma 38 let let zavarovalne dobe (in se obenem »kompenzirajo« z odmernim odstotkom, ki po novem ni več vezan na polno pokojninsko dobo, temveč je povsem odprt navzgor), ohranjene so možnosti predčasne upokojitve pri presežnih ali brezposelnih delavcih ter beneficirane delovne dobe za najtežje oziroma zdravju škodljive poklice, razmišljamo tudi o nadaljnjih olajšavah pri upokojevanju zavarovancev, ki delajo v panogah s težkimi delovnimi pogoji... Se vam zdi, da gre za nepomembne drobnarije? Najbrž so res, če te rešitve primerjam z vašimi predlogi, ki ste jih pred kratkim predstavili javnosti in ki pomenijo celo korak nazaj – v čase jugoslovanske pokojninske zakonodaje. Svoj pristaneček na zvišanje upokojitvene starosti (za katero očitno celo vaši sindikati »soglašajo«, da je pri nas med najnižjimi na svetu in da je demografsko oziroma finančno ni mogoče več vzdržati) pogojujete z ukrepi, za katere dobro veste da so, tako kot postopno

uvajanje ukrepov pokojninske reforme, stvar dolgoročnega procesa, ne pa hipne odločitve. Tega ne morem razumeti drugače, da v bistvu zavračate kakršnokoli pokojninsko reformo.

Na ta način – da se po dveh letih razpravah vračate na izhodišče, ki je veljalo pred sedaj veljavno zakonodajo – seveda ni mogoče voditi socialnega dialoga. Še več, to lahko pomeni edino to, da vam do dialoga sploh ni, temveč da vam ta služi kot izgovor za konflikt, torej tisto v čemer gospod Lesjak najbolj uživa in kjer je najbolj doma. Pri tem očitno ne veljajo in ne bodo veljali prav nobeni argumenti, tudi tisti ne, ki vam jih dajejo lastne strokovne službe. Toda obljubim vam, da ne bom vrzel puške v koruzo in da si bom še naprej prizadeval, da do socialnega sporazuma vendarle pride. Imate namreč prav: moj idealni cilj je zares ta, da bi na koncu ostal neprepričan le en sam sindikalist, vi, gospod Lesjak.

Mag. Anton Rop

Obljuba

"Dragi, pridi k meni in me močno objemi!"
 "Kaj pa ti je danes?"
 "Ah, nič! Samo mami sem obljubila, da bom pazila, da ne boš šel predaleč..."

Brezplačna storitev

"Ali vas za to plačujemo?" je direktor nahljil tajnico, ki jo je zalotil, da se je poljubljala z njegovim namestnikom.
 "To sem storila popolnoma brezplačno!"

Dobra služba

"V novi službi so mi že prvi dan dali pol milijona tolarjev!"
 "Kje pa delaš?"
 "V banki sem kurir?"

Pohvala

"Dragi sin, prav nič nisem zadovoljen s tvojim spričevalom!"
 "Neverjetno! Učitelj pa je rekel, da je še pre-dobro zame!"

Pametna odločitev

"Koliko pa bom zaslužil?"
 "Za začetek boš dobil 30.000 tolarjev mesečno. Kasneje pa lahko računaš na plačo po kolektivni pogodbi!"
 "Odlično, potem pa bom prišel kasneje!"

Odlična priporočila

"Pokažite mi svoja priporočila!" reče direktor kandidatki za tajnico.
 "Saj bi – samo kaj če kdo pride?"

»Pobi, ste slišali, da je naš 'prjatl' Lojzek v državni zbor prinesel pobudo za referendum, da v Trbovljah ne bi zgradili še ene termoelektrarne. Očitno je, mat kurja, pogruntal, da je z napovedjo, da bo pri nas organiziral demonstracije, streljal s praznimi kanoni. Ja, če ne bomo imeli več fabrik in drugih gospodarskih obratov, ker se ne splečajo, bomo lahko vsi kšeftali, mogoče si bo kdo mazal roke tudi z zemljo. Na koncu koncev bomo morali Lojzku reči še hvala.«

»Kaj pa bo z nami, če to ni res?«

»Bomo vprašali prjatl. Mogoče nam bo pomagal s svojimi zvezami tam zgoraj.«

Hamoreska

"Odkar je nadzorni svet našega direktorja ponovno imenoval še za eno mandatno obdobje, se je začel obnašati kot minister. Očitno mu je oblast stopila v glavo," je pred dnevi pri malici v naši tovarni dejal strugar Lojze.

"Kaj pa je naredil?" sem vprašal previdno in pogledal okoli sebe, ali je kje v bližini kakšen direktorjev podrepanik. O tem, kaj delajo in počnejo direktorji, ni nikoli dobro preveč spraševati naokoli. Če direktor po ovinkih to izve, ima lahko človek resne težave.

"Sindikalisti so se šli pred dnevi k njemu pritožiti zaradi slabe organizacije dela, zaradi neustreznih norm in seveda zaradi prenizkih plač. Namesto da bi prisluhnil njihovim pripombam in argumentom, pa je direktor tri ure sam govoril o načrtih podjetja in o tem, kako nam bo čez leta šlo še lepo. Na koncu pa se jim je zahvalil za pogovor in z veseljem ugotovil, da so se med seboj lepo pogovorili in dogovorili kako naprej."

"Kaj pa so se dogovorili? Ali bomo dobili bolj življenjske norme in višje plače?"

"Kje pa!? Nič se niso dogovorili. Direktor se je z našimi sindikalisti tako pogovarjal, kakor se z vodstvom Svobodnih sindikatov Slovenije minister za delo, družino in socialne zadeve pogovarja o pokojninski reformi. Ko je direktor svoje povedal, je bil pogovor končan."

"Potem pa bi tudi moja ta stara lahko bila odličen minister ali direktor," se je zarežal skladiščnik Rudi. "Za to ima prave lastnosti!"

"Res?" sem povprašal.

"Res, res!" je nadaljeval Rudi. "Teden dni me je gnjavila, da se morava pogovoriti, kaj kdo v družini potrebuje za zimo. Ko sva končno sedla za mizo, pa je samo ona govorila. Ko sem hotel tudi sam nekaj

povedati, sva morala pogovor končati, ker bi sicer zaprli trgovine. Tako sva tisti dan kupila zanjo nov zimski plašč, kostim in še obleko, zame pa samo karirast šal, ker se mojemu plašču še ne vidi, kako močno je oguljen."

"Kaj pa sta kupila za otroke?"

"Nič! Žena je sina in hčer seznanila, da sta se očka in mamica dogovorila, da bosta ona dva zimsko garderobo dobila šele naslednji mesec, ker bo oktober še topel."

"In kaj sta na to porekla otroka?"

"Le kaj bi? Name sta jezna. Sin me je že vprašal, če imam kje kakšno ljubico, ker se tako prilizujem mami. Hči pa mi je zaupala, da ji je mamica povedala, da ji novi kostim sploh ni všeč: če ji ga ne bi jaz kupil, ga sploh ne bi nosila!"

"Kdor zna, pač zna! Če bi predsednik vlade zvedel, kako uspešno se zna tvoja žena dogovarjati in usklajevati različne interese, bi jo zagotovo že imenoval za gospo ministrico, saj se ministri v njegovi vladi menjavajo tako hitro, da mu jih

vedno primanjkuje," je pribil Lojze.

"Fantje, da si vsi skupaj ne bodo mislili, da smo v tej državi edino mi delavci bebci, jim moramo tudi mi pokazati, da znamo biti šefi!" je odločno dejal Rudi in tako močno udaril po mizi, da se mi je ričet skoraj razlil čez rob krožnika.

"Kako to misliš?" smo vprašali vsi v en glas.

"Ta teden ne bom v službi nič več delal. Kdor se mi bo pri tem pridružil, pa ga vsak popoldne povabim v gostilno na špricar. Če me bosta direktor ali žena kaj vprašala, zakaj se tako obnašam, pa bom jasno in glasno povedal, da smo se tako demokratično dogovorili. In pika!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Umetnost dogovarjanja

Budno oko tekmovalne komisije je pazilo, da je tekma potekala po pravilih.

Pri Poštarskem domu na Pohorju je pred dnevi potekalo 6. državno prvenstvo telekomunikacijskih kablinskih monterjev, ki ga organizatorji vsako leto posvetijo spominu prezgodaj umrlega Vladimirja Lokarja, priznanega vrhunskega strokovnjaka s področja telekomunikacij in kablinske tehnike. Na tekmovanju se je zbralo 17 ekip iz vse Slovenije, ki so se pomerile v teoretičnem znanju in praktični usposobljenosti.

Glavni pokrovitelj in organiza-

tor letošnjega tekmovanja je bil Telekom Slovenije, nacionalni operater telekomunikacij. Uvodoma je udeležence državnega prvenstva pozdravil vodja organizacijskega odbora Vinko Cvek. Opozoril je zlasti na pomen telekomunikacijske infrastrukture za kakovost telekomunikacijskih storitev. Organizatorji so na srečanje povabili tudi ženo pokojnega Vladimirja Lokarja.

Tekmovanje je bilo odlično organizirano. Budno ga je spremljala ocenjevalna komisija pod

Memorial Vladimirja Lokarja

Telekomunikacijski kablinski monterji so tekmovali

Tekmovanje je pozdravil tudi direktor Telekomove poslovne enote Maribor Jože Zidarič.

vodstvom Avgušтина Novinca in razglasila tudi rezultate. Prvo mesto je letos zasedla ekipa PAP Telematika I (Stane Lunar, Boris Vodopivec, Sebastjan Jerič), druga je bila ekipa PE Kranj (Marko Kobe, Marko Likozar, Herman Žontar), tretja pa ekipa Tegrad I (Ivan Tišina, Huso Okič, Sašo Pravne).

Memorial Vladimirja Lokarja

je poleg Telekoma Slovenije podprlo še 17 drugih sponzorjev. Ti so svoje izdelke razstavili na posebnem razstavnem prostoru. Prav njim gre zahvala, da so zmagovalci prejeli denarne nagrade in lepa praktična darila.

Po tekmovalnem delu so se udeleženci državnega prvenstva zbrali še na družabnem srečanju.

T. K., fotografiji: Janez Mežan

Pomorščaki solastniki ladij

Minister za gospodarske dejavnosti Metod Dragonja in direktor Splošne plovbe Piran Vladimir Zevnik sta prejšnji teden podpisala družbeno pogodbo, s katero so delavci pridobili 20-odstotni lastniški delež svojega podjetja. S tem so terjatve delavcev za premalo izplačane plače iz let 1992 do 1994 pretvorjene v delnice, kar je vlada sklenila že pred tremi leti. Po zakonu iz leta 1995 pa je bila država 100-odstotni lastnik Splošne plovbe.

Sprememba terjatev v lastniške deleže bo potekala prek Pomorske družbe, posebne poblaščenke, ki so jo v ta namen ustanovili sindikati delavcev Splošne plovbe.

Vlada je na svoji seji 15. oktobra tudi odločila, da je treba sanacijo Splošne plovbe nadaljevati. Ukrepe, ki naj bi uredili finančne odnose z Banko Koper, pa bo treba še pripraviti.

Na fotografiji je Planica, ena od ladij našega edinega ladjarja.

K. Š.

Zakaj memorial Vladimirja Lokarja?

Predsednik organizacijskega odbora 6. državnega prvenstva telekomunikacijskih kablinskih monterjev Vinko Cvek je pojasnil, zakaj tekmovanje vsako leto posvetijo spominu Vladimirja Lokarja. "Vladimir Lokar je vse svoje strokovno udejstvovanje posvetil reševanju obširne problematike telekomunikacijskih kablinskih omrežij. V obdobju pionirskega razvoja telefonije je po strokovnem izpopolnjevanju v tujini uvedel takrat popolnoma novo tehnologijo koaksialnih kablov za potrebe magistralnih in medkrajevnih telekomunikacijskih povezav. S pogledom vizionarja je sledil svetovnim dogajanjem na področju tehnologije telekomunikacijskih kablov, opreme in pribora ter že v osemdesetih letih pripravil pogoje za zamenjavo klasičnih papirnih kablov s sodobnejšimi termoplastičnimi. Na prelomu v devetdeseta leta pa je bil pobudnik in glavni akter pri uvajanju tehnologije, ki je revolucionarno spremenila področje telekomunikacij - optični kabli so z njegovo pomočjo in prizadevanjem postali naša realnost, mi pa smo se tako enakovredno pridružili tehnološko razvitejšim državam." Vinko Cvek je dodal, da je bil Vladimir Lokar tudi sinonim za strokovnost, razgledanost, širokogrudnost in prijaznost. "Kot strokovnjak in velik človek se je uveljavil tudi v tujini, kjer je bil zaželen gost in član raznih strokovnih komisij, institucij in forumov. Že v letu 1980 je bil pobudnik in organizator tekmovanja telekomunikacijskih kablinskih monterjev, ki je z leti preraslo v pomembno strokovno in družabno srečanje."

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

“Komunikacijska učinkovitost sveta delavcev”

Cilji seminarja: Uspešnost dela vsakega posameznika in vsakega organa, tako tudi sveta delavcev, je odvisna od njegove komunikacijske sposobnosti. Tudi komunikacijskih spretnosti se je mogoče in treba naučiti.

Za svet delavcev je še pomembneje, kako prepričati direktorja, upravo, nadzorni svet itd. o pravilnosti svojih stališč. K temu lahko veliko pripomore prava oblika komuniciranja.

Svet delavcev ima med drugim tudi številne pisne komunikacije, tako s posamezniki kot s skupinami, organi in organizacijami. Poslovna pisma morajo imeti primerno obliko in vsebino, da vzbudijo pri prejemnikih dober vtis. Svet delavcev pogosto komunicira z ljudmi, ki

so komuniciranja bolj večji in le-to tudi pogosteje uporabljajo kot svet delavcev.

Cilj tega seminarja je, da udeleženci pridobijo širša znanja in nove vpoglede s področja komunikacij.

Namembnost seminarja: Seminar je namenjen članom svetov delavcev, ki želijo izboljšati svoje komunikacijske spretnosti.

Pogoj za udeležbo na seminarju je članstvo v enem od sindikatov dejavnosti, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas in kraj izvedbe: Seminar bo v četrtek, 19. novembra 1998, v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I.

PROGRAM SEMINARJA:

Od 9.00 do 9.15 ure

Uvod v seminar: Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

Od 9.15 do 10.30 ure

– Zakaj poslušalci ali bralci sporočilo razumejo drugače, kot je bil namen govornika ali pisca?

– Kakšen jezik uporabiti, če želimo vzpostaviti bolj tesne odnose s sogovornikom, in kakšnega, če želimo ohraniti distanco.

Od 10.45 do 12.30 ure

– Sporočanje ugodnih, nevtralnih in slabih novic.

Vaja: Udeleženci vadijo oblikovanje sporočil z ugodnimi, nevtralnimi in slabimi novicami.

Od 12.30 do 13.30 ure - odmor

Od 13.30 do 15.00 ure

– Oblikovanje in uporaba prepričevalnih komunikacij.

Vaja: Pisanje prepričevalnih sporočil.

Od 15.15 do 16.45 ure

– Oblikovanje učinkovite vsebine in podobe pisma sveta delavcev upravi.

Vaja: Vzorec takšnega poslovnega pisma.

Metode: poudarek je na aktivnem sodelovanju udeležencev, ne le pri predavanjih, ampak predvsem pri vajah iz posameznih oblik komuniciranja in pripravljenosti na izboljševanje svojih osebnih komunikacijskih spretnosti.

Strokovni izvajalec: dr. Bogdan Kavčič, univerzitetni profesor, predavatelj predmeta Poslovno komuniciranje na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in avtor številnih strokovnih člankov s področja komuniciranja.

Rok za prijavo: Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 11. novembra 1998.

Seminar bomo izvedli, če bo 18 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija: Cena seminarja znaša 11.000 SIT za posameznega udeleženca (v ceno je vključeno strokovno gradivo in osvežilni napitki). Prijavnici za seminar je treba priložiti potrdilo o plačilu kotizacije.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar XIV., sklic na številko 20".

Dodatne informacije: Odgovore na dodatna vprašanja v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta na telefonski številki 061/316-489 in pri Jožici Anžel na telefonski številki 061/13 10 033, interna 282 ali 061/316 489.

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

DELAVSKA HRANILNICA d.o.o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

ČLANI SINDIKATOV NE PREZRITE PONUDBE VAŠE DELAVSKE HRANILNICE !

Posojila so za vas ugodna, obrestne mere so **znižane, zmanjšani** so tudi stroški zavarovanja in stroški vodenja posojila, posojila so odobrena v dveh dneh.

Posojila so **gotovinska** za roke vračila od **6 do 60 mesecev**. Ta posojila so še posebej **zanimiva** za nakupe avtomobilov, za različne nakupe stanovanjske in gospodinske opreme s trgovinskimi popusti.

Naša posojila so vam lahko v pomoč za odplačilo drugega, manj ugodnega posojila.

Posojila od **60 do 120 mesecev** so namenska za nakup trajnih dobrin (stanovanje, gradbeni materiali in podobno). Namenska posojila se koristi **40%** v gotovini in **60%** po računu. Namenska dolgoročna posojila se zavaruje s plačilom stroškov zavarovanja in enim porokom ali z dvema porokoma.

Obrestne mere smo znižali in vam omogočili, da bo posojilo za vas manjše breme.

rok vračila obrestna mera

• 6 mesecev	T+ 4,5%
• 12 mesecev	T+ 5,0%
• 24 mesecev	T+ 5,5%
• 36 mesecev	T+ 6,0%
• 48 mesecev	T+ 6,2%
• 60 mesecev	T+ 6,4%
• 72 mesecev do	
120 mesecev	T +6,6% do T+ 7,4%

Še **vedno** lahko koristite izjemno ugodna posojila za odhiv v vseh slovenskih zdraviliščih, za nakup računalnikov in stavbnega pohištva z obrestno mero **T+0%**.

Ni kaj dodatni, smo najugodnejši, zato ker smo vaši.

Vaše finančne cilje bomo rešili kvalitetno in hitro, zato nas pokličite: 061/3000-200.

Ljubljana, september 1998

služba za poslovanje z občani

DELAVSKA HRANILNICA
d.o.o.
LJUBLJANA, Dalmatinova 4

Prijavnica za izobraževalni seminar

“KOMUNIKACIJSKA UČINKOVITOST SVETA DELAVCEV”

19. novembra 1998 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana, soba 16/I

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev: – naziv in naslov družbe:

– delovno mesto:

Član sindikata dejavnosti Slovenije

Član sveta delavcev: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Kraj,, datum:

